

FEL 06080004

Skýrsla félagsmálaráðuneytisins

um

37. og 38. Alþjóðavinnumálþingið

í Genf 1954 og 1955

Félagsmálaráðuneytið gaf út

Reykjavík ————— 1955

RÍKISPRENTSMÍÐJAN GUTENBERG

Skýrsla félagsmálaráðuneytisins

um 37. og 38. Alþjóðavinnumálaþingið í Genf 1954 og 1955.

Samkvæmt stjórnarskrá Alþjóðavinnumálastofnunarinnar er hverju aðildarríki hennar skylt að leggja fyrir löggjafarvaldið allar samþykktir og tillögur þingsins. Skal það jafnaðarlega gert innan árs frá þingslitum, en í síðasta lagi innan átján mánaða. Samkvæmt þessari skyldu er þessi skýrsla gerð og send Alþingi. Hún fjallar um þingin 1954 og 1955, en þau voru bæði haldin í Genf í júnímánuði og stóðu yfir um þriggja vikna skeið hvort um sig.

Á dagskrá þessara tveggja þinga voru að miklu leyti sömu mál, en þau voru þessi:

1. Skýrsla framkvæmdastjórans (1954 og 1955).
2. Fjárhagsmál (1954 og 1955).
3. Skýrslur um framkvæmdir á samþykktum (1954 og 1955).
4. Þjálfun fatlaðra (1954 og 1955).
5. Óstaðbundið verkafólk í vanþroskuðum löndum (1954 og 1955).
6. Refsingar við brotum á vinnusamningi (1954 og 1955).
7. Orlof með kaupum (síðari umræða 1954).
8. Starfsþjálfun í landbúnaði (1955).
9. Þægindi verkamanna (1955).

Ísland átti engan fulltrúa á þinginu 1954, en 1955 sat þingið fullskipuð sendinefnd frá Íslandi. Hún var skipuð þessum mönnum: Hjálmar Vilhjálmssyni skrifstofustj., Jóni S. Ólafssyni fulltrúa, Eyjólf Jóhannssyni framkvæmdastjóra og Eðvarð Sigurðssyni, varaforseta Alþýðusambands Íslands.

Þingið 1955 sátu yfir 700 manns, fulltrúar og sérfræðingar. Var það nokkru hærri tala en á þinginu 1954 og sú hæsta, sem um getur í sögu þingsins.

Forseti þingsins 1954 var Paul Ramadier, fyrrverandi forsætisráðherra Frakklands, en 1955 var Garcia Oldini, sendiherra Chile í Sviss, kjörinn forseti.

Snemma árs 1954 gengu Sovétsambandið, Hvíta-Rússland og Úkraína í Alþjóðavinnumálastofnunina, og áttu þau fulltrúa á báðum þessum þingum. Þessi ríki voru áður aðilar að stofnuninni, en sögðu sig úr henni 1937. Aðildarríki stofnunarinnar eru nú 70.

Á þinginu 1954 urðu mikil átök um það, hvort taka skyldi gild kjörbréf atvinnurekendafulltrúa Austur-Evrópuríkjanna. Niðurstaðan varð sú, að þessum fulltrúum var leyfð þingseta með fullum réttindum. Á þinginu 1955 voru aftur á móti ekki borin fram nein mótmæli gegn þingsetu þessara fulltrúa, en aðrir atvinnurekendafulltrúar neituðu að viðurkenna þá í sínum hópi og gengu fram hjá þeim við skipun í nefndir.

Til málamiðlunar var samþykkt, að atvinnurekendafulltrúarnir frá Austur-Evrópuríkjunum 8 yrðu varamenn í nefndum og hefðu þar með málfrælsi, en ekki atkvæðisrétt í nefndunum. Í mótmælaskyni við þessa ráðstöfun sagði ameríski atvinnurekendafulltrúinn sig úr öllum nefndum, sem austurevrópskir atvinnurekendafulltrúar voru varamenn í.

Síðan 1950 hefur á hverju þingi verið mótmælt þingsetu fulltrúa frá kínversku ríkisstjórninni á Formósu. Það var einnig gert á þessum þingum báðum, en þau mótmæli voru ekki tekin til greina. Í raun og veru er hér um að ræða deilu um það, hvor hinna tveggja ríkisstjórna Kína skuli tilnefna fulltrúa á Alþjóðavinnumálaþingið, en það hefur ekki viljað leggja úrskurð á það mál beinlínis, heldur viljað bíða úrskurðar Sameinuðu þjóðanna. Kjörbréfanefndin lagði nú á það meiri áherzlu en nokkru sinni fyrr, að nauðsyn bæri til þess að hraða úrskurði á því, hvor þessara umdeildu

rikisstjórnna skuli fara með umboð Kína í Sameinuðu þjóðunum og sérstofnunum þeirra. Á þinginu 1955 komu einnig fram mótmæli gegn þingsetu verkamannafulltrúanna frá Frakklandi, Ítalíu og Chile, þar sem þeir væru ekki tilnefndir í samræmi við ákvæði stjórnarskrár ILO. Kjörbréfanefndin taldi þessi mótmæli ekki á rökum reist, og voru þau því ekki tekin til greina.

Um annað mál, þessu skylt, urðu nokkrar deilur á þinginu, en það var atkvæðisréttur ríkja, sem skulda framlög sín til stofnunarinnar. Hér var um að ræða tvö ríki, Kína og Ungverjaland. Samkvæmt stjórnarskrá stofnunarinnar skal ríki missa atkvæðisrétt sinn, ef það skuldar tveggja ára framlag eða meira. Þingið getur þó með $\frac{2}{3}$ meiri hluta ákveðið, að ríki skuli halda atkvæðisrétti sínum þrátt fyrir slíka skuld, ef það álitur, að greiðslufall leiði af ástæðum, sem ríkið ræður ekki við.

Skuld Kína nam í júní 1955 925 139.69 dollurum. Á s. l. ári gerði stjórnin samning við stofnunina um greiðslu skuldarinnar, þannig að hún skyldi greiðast á 27 árum. Við þann samning hefur stjórnin staðið, en gat aftur á móti ekki staðið í skilum með fyrra árs framlag, og hefur því skuldin í raun og veru hækkað um 129 000.00 dollara frá fyrra ári. Bæði í fjárhagsnefndinni og á allsherjar þingfundi var samþykkt með tilskildum meiri hluta að láta kinnversku fulltrúana halda atkvæðisrétti sínum. Ísland sat hjá í atkvæðagreiðslu um þetta mál samkvæmt fyrirmælum utanríkisráðuneytisins, en hin Norðurlöndin greiddu atkvæði gegn því að veita Kína atkvæðisrétt.

Ungverjaland gerði einnig 1954 samning við Alþjóðavinnuámalastofnunina um greiðslu skulda sinna og haldi það áfram að greiða sem hingað til, ætti skuld þess á 7 árum að komast niður fyrir tveggja ára framlag. Þá hefur Ungverjaland staðið full skil á framlagi sínu fyrir árið 1954. Beiðni Ungverja um atkvæðisrétt á þinginu hlaut ekki tilskilið fylgi og var felld aðallega á þeirri forsendu, að þeir hefðu ekki sannað nægilega, að vanskil þeirra stöfuðu af ástæðum, sem þeir gætu ekki ráðið við. Ísland sat einnig hjá í atkvæðagreiðslu um þetta mál, en hin Norðurlöndin skiptust þannig, að stjórnarfulltrúarnir frá Finnlandi, Noregi og Svíþjóð greiddu atkvæði með tillögu um atkvæðisrétt til handa Ungverjum, en Danir greiddu atkvæði gegn henni.

Hér á eftir verður gerð nokkur grein fyrir þeim málum, sem rædd voru á þessum þingum, og samþykktir þær og tillögur, sem þar voru gerðar, eru birtar hér með sem fylgiskjöl:

1. Skýrsla framkvæmdastjórans.

Ársskýrsla framkvæmdastjóra Alþjóðavinnuámalastofnunarinnar er jafnan mjög fróðlegt og gagnlegt rit fyrir þá, sem einhver afskipti hafa af félags- og vinnuámalum. Auk greinargerðar fyrir starfsemi stofnunarinnar það ár, sem um er að ræða, eru þar tekin til meðferðar ýmis mál, sem efst eru á baugi hjá stofnuninni hverju sinni. Í ársskýrslunni 1954 var sérstaklega rætt um húsnæðismál verkafólks og þar birt greinargerð um efnahags- og félagsmál, en meginefni skýrslunnar 1955 er um sambúð verkamanna og atvinnurekenda.

Síðan 1947 hafa félagsmálaráðuneytin í Danmörku, Noregi og Svíþjóð skipzt á um að láta þýða ársskýrslu framkvæmdastjórans á mál þessara ríkja og gefa hana út. Hefur íslenska félagsmálaráðuneytið jafnan fengið nokkurt upplag af þessari útgáfu og einungis þurft að greiða fyrir það þann aukakostnað, sem prentun þess hefur í för með sér.

Umræðurnar um þennan dagskrárlið snúast bæði um þau mál, sem tekin eru fyrir í skýrslunni og einnig geta fulltrúar ríkisstjórna, atvinnurekenda og verkamanna rætt þar hver þau mál, sem varða starfsemi stofnunarinnar, og algengt er, að fulltrúar ræði þar málefni sinna heimalanda, sem snerta starfssvið Alþjóðavinnuámalastofnunarinnar.

Á þinginu 1955 töluðu alls í þessum umræðum 148 fulltrúar og áheyrnarfulltrúar, þar af 21 ráðherra. Auk þess töluðu fyrrsvarsmenn ýmissa alþjóðastofnana og samtaka.

Umræðurnar einkenndust mjög af átökunum milli mismunandi stjórnarkerfa, þ. e. milli austurs og vesturs. Áttust þar mest við fulltrúar Bandaríkja og Sovét-Rússlands. Ýmsir fulltrúanna létu þó í ljós þá skoðun, að ekkert ætti að vera því til fyrirstöðu, að þessar andstæðu fylkingar gætu unnið saman í friði innan Alþjóðavinnumálastofnunarinnar, öllum aðilum til hagsbóta.

Í svarræðu sinni vitnaði framkvæmdastjórinn til kveðja, sem þinginu höfðu horizt frá Eisenhower Bandaríkjaforseta og Nehru forsætisráðherra Indlands, og hann minntist þeirrar miklu ábyrgðar, er hvíldi á herðum þeirra, er tækju þátt í störfum Alþjóðavinnumálastofnunarinnar, „til þess að færa í nyt hið mikla afl friðar og skilnings, sem hún byggir yfir“. Hann lýsti ánægju sinni yfir starfi þingsins, sem farið hefði fram óhindrað af pólitískum deilum. Annars snertu þessi deilumál beinlínis uppbyggingu stofnunarinnar. Í því skyni, að þessi deilumál yrðu rædd í ljósi fullkominna staðreynda, sagði framkvæmdastjórinn, að stjórnin hefði samþykkt að skipa nefnd til þess að rannsaka og gefa skýrslu um það, hversu óháð félög atvinnurekenda og verkamanna eru ríkisvaldinu í hverju einstöku hinna 70 aðildarríkja stofnunarinnar. Framkvæmdastjórinn taldi og, að í umræðunum hefði komið fram vilji og möguleiki til þess að finna lausn á hinu umfangsmikla máli varðandi samskipti verkamanna og atvinnurekenda.

Framkvæmdastjórinn ræddi allmikið um samband verkamanna og vinnuveitenda. Hann taldi að meginatriði þessa máls hlytu að vera sama eðlis hjá öllum ríkjum, enda þótt formið væri mismunandi. Hann vék að þeim lýsingum, sem fulltrúar Sovétsambandsins höfðu gefið á því, hversu þessum málum væri háttað í löndum þeirra. Kvað hann Alþjóðavinnumálastofnunina hafa í höndum litlar ábyggilegar upplýsingar um þessi mál enn sem komið væri. Nefndi hann þann möguleika, að Alþjóðavinnumálastofnunin ynni að því framvegis, að ríki skiptust á heimsóknum til þess að kynna sér þessi mál hvert hjá öðru. Nefndi hann sérstaklega í þessu sambandi Bandaríkin, Bretland, Indland, Norðurlöndin og Sovétríkin. Hann sagði enn fremur, að varla væri hægt að tala um ósættanlegan fjandskap milli verkamanna og atvinnurekenda, þar sem þeir hefðu um 35 ára skeið unnið saman í Alþjóðavinnumálastofnuninni til þess að finna lausn á sameiginlegum vandamálum.

Framkvæmdastjórinn sagði, að enda þótt stofnunin legði sérstaka áherzlu á að vinna að bættu sambandi verkamanna og vinnuveitenda, hefði það ekki í för með sér, að hún vanrækti önnur hefðbundin hlutverk sín. Hún mundi halda áfram að gera alþjóðasamþykktir, og hún mundi halda áfram rannsóknum sínum og leiðbeiningarstörfum.

Að lokum sagði framkvæmdastjórinn að eynd og skortur, sem þjáir mannkynið, færi ekki eftir mörkum kynþátta, litarháttar, trúarbragða eða hugsjóna. „Það er hlutverk okkar,“ sagði hann, „að mæta óblauðir þeirri þörf og skyldu að vinna fyrir allar þjóðir.“

2. Fjárhagsmál.

Fjárhagsmál stofnunarinnar eru fastur dagskrárliður á hverju þingi. Sérstök nefnd, skipuð einum fulltrúa frá hverri ríkisstjórn, fjallar um þessi mál, og er hlutverk hennar bæði að athuga reikninga síðastliðins árs og gera fjárhagsáætlun fyrir næsta ár. Í fjárhagsnefnd þingsins 1955 átti Hjálmar Vilhjálmsson sæti fyrir hönd Íslands.

Í nefndinni urðu miklar deilur um atkvæðisrétt Kínverja og Ungverja, en skýrt er frá niðurstöðu í þeim málum hér að framan.

Fjárhagsáætlun fyrir árið 1955, sem gerð var á þinginu 1954, nam 6 990 913.00 U. S. dollurum, en fjárhagsáætlun fyrir 1956 nemur 7 395 729.00 dollurum. Framlag Íslands til stofnunarinnar fyrir árið 1956 nemur 7 866.52 dollurum, en undanfarin sex ár hefur það verið sem hér segir:

1950	\$ 6 271.82
1951	- 7 296.44

1952	- 7 688.52
1953	- 7 126.65
1954	- 7 636.30
1955	- 8 146.92

3. Skýrslur um framkvæmd samþykktá ILO.

Eftirlit með framkvæmd samþykktá er veigamikil hlutverk Alþjóðavinnuálagingsins. Sérstök þingnefnd rannsakar á hverju þingi skýrslur aðildarríkjanna um þetta efni og athugasemdir sérfræðinganevndar, sem hefur rannsakað skýrslurnar áður en þing kemur saman. Í þessari þingnefnd átti Eyjólfur Jóhannsson sæti sem varafulltrúi atvinnurekenda. Aðildarríkjum ber að gefa árlega skýrslu um framkvæmd þeirra samþykktá, sem þau hafa fullgilt hvert fyrir sig, og enn fremur ber þeim að gefa skýrslur varðandi þær ófullgiltar samþykktir, sem krafist er á ári hverju.

Jafnan hefur verið misbrestur á því, að ríki fullnægi þessum skyldum sínum, og eru þau þá látin standa fyrir máli sínu fyrir þingnefndinni. Alþjóðavinnuálagstofnunin hefur ekki framkvæmdavald, svo að hún getur ekki beitt neinum beinum viðurlögum gegn þeim ríkjum, sem ekki rækja skyldur sínar gagnvart henni. Eina aðhald hvers ríkis til þess að uppfylla skyldur sínar gagnvart stofnuninni er þess eigin sómatilfinning.

Fyrir þinginu 1955 lágu 1119 skýrslur um fullgiltar samþykktir eða 95.2% af þeim, sem berast áttu, en það er næstbesta útkoma, sem orðið hefur í sögu stofnunarinnar. Fjögur ríki höfðu algerlega látið undir höfuð leggjast að senda skýrslur þessar.

Ísland hefur á undanförunum árum jafnan sent allar þær skýrslur, sem óskað hefur verið eftir, og hafa aldrei verið gerðar neinar athugasemdir við þær.

Á fundum umræddrar þingnefndar var lögð mikil áherzla á það, að samþykktir og tillögur Alþjóðavinnuálagingsins væru ávallt lagðar fyrir löggjafarvald aðildarríkjanna innan hins tilskilda frests sem er 12 eða 18 mánuðir eftir atvikum. Þessi skylda er hin sama, þótt ekki geti orðið um fullgildingu að ræða.

4. Þjálfun fatlaðra.

Þetta mál var til fyrri umræðu á þinginu 1954, en fyrir það þing hafði Alþjóðavinnuálagingsstofnanin samið uppkast að tillögu um málið. Á þinginu voru gerðar ýmsar breytingar á uppkasti þessu, og síðan var það sent ríkisstjórnnum aðildarríkjanna til umsagnar.

Síðari umræða fór svo fram á þinginu 1955, og var þá samþykkt tillaga til ríkisstjórnanna um þetta mál, þar sem ekki þótti rétt á þessu stigi málsins að ganga svo langt að gera samþykkt um það. Tillaga þessi er birt hér með í íslenskri þýðingu sem fylgiskjal.

Tillaga þessi nær til allra fatlaðra eða öryrkja án tillits til þess, af hvaða rótum fötlunin eða örorkan er runnin. Miðar hún að því að rétta hlut slíkra manna og að koma í veg fyrir, að þeim sé óréttilega mismunað með tilliti til starfsþjálfunar og atvinnu.

Tveir kaflar tillögunnar fjalla eingöngu um atvinnu fatlaðra. Um þetta atriði voru uppi mismunandi raddir í nefndinni, sem um málið fjallaði. Sumir vildu láta skylda atvinnurekendur til þess að hafa í þjónustu sinni ákveðinn fjölda fatlaðra í hlutfalli við fjölda starfsfólks þeirra, en aðrir vildu gefa þeim það frjálst. Að lokum komst nefndin að samkomulagi um þetta atriði, sem fól í sér málamiðlun milli þessara tveggja skoðana. Sú málamiðlun felur í sér, að í tillögunni eru nefndar nokkrar aðferðir til eflingar atvinnu fatlaðra og svo kveðið á, að þeim skuli beitt eftir því, sem við á í hverju landi. Þær aðferðir, sem eru sérstaklega nefndar, eru þessar: Að atvinnurekendur ráði til sín fatlaða menn í ákveðnu hlutfalli við ófatlaða, þó þannig, að ófötludum manni sé ekki sagt upp vinnu af þeim sökum; að tiltekin

störf séu ætluð fötluðum mönnum; að mikið fötluðum mönnum sé veitt tækifæri til vinnu eða forgangsréttur til starfa, sem talin eru hæfa þeim, og stuðla að stofnun samvinnufélaga eða annarra svipaðra fyrirtækja, er séu undir stjórn hinna fötluðu beint eða óbeint, og greiða fyrir rekstri slíkra félaga eða stofnana.

5. Óstaðbundið verkafólk í vanþroskuðum löndum.

Þetta mál var til umræðu bæði 1954 og 1955, og var samþykkt tillaga um það síðara árið, eftir miklar og allharðar umræður. Jafnframt samþykkti þingið að fela stjórninni að láta fara fram athugun á því, hvaða ákvæði tillögunnar kæmi til álita að setja í samþykkt.

Efni þessarar ályktunar verður ekki rakið hér, en hún er birt hér með í heild sem fylgiskjal.

6. Refsingar við brotum á vinnusamningi.

Þetta mál var rætt á báðum þingunum og var afgreitt með samþykkt nr. 104, sem birt er hér með sem fylgiskjal.

Samþykktin fjallar um útrýmingu refsinga gagnvart innfæddum mönnum í ósjálfstæðum löndum fyrir brot á vinnusamningi. Í samþykkt, sem gerð var 1939, var svo kveðið á, að útrýma skyldi slíkum refsiaðgerðum smátt og smátt og eins fljótt og unnt væri.

Meiri hluti nefndar þeirrar, sem um þetta mál fjallaði, leit svo á, að ríkisstjórnir hefðu nú haft nægan tíma til þess að útrýma umræddum refsiaðgerðum, og lagði því til, að um þetta yrði gerð samþykkt, og var hún samþykkt á þinginu.

Þessi nýja samþykkt kveður svo á, að refsiaðgerðum vegna brota á vinnusamningi skuli þegar útrýmt, en sé ekki hægt að gera það strax, skal það gert í síðasta lagi innan árs frá fullgildingu samþykktarinnar.

Þá var og gerð ályktun þess efnis, að athugað yrði, hvort æskilegt væri að taka það til umræðu á þinginu síðar, hvort færa ælti ákvæði samþykktanna frá 1939 og 1955 út, þannig að þau taki til allra verkamanna.

7. Orlof með kaupum.

Á þinginu 1953 fór fram fyrri umræða um orlof með kaupum, með það fyrir augum, að gerð yrði tillaga um það. Síðari umræða fór síðan fram 1954, og var þá gengið frá tillögu um þetta efni.

Árið 1936 var gerð samþykkt um orlof, og hefur verið ákveðið að athuga, hvort ekki sé rétt að taka hana til endurskoðunar á næstunni.

Umrædd tillaga um orlof er birt hér með sem fylgiskjal.

8. Starfsþjálfun í landbúnaði.

Starfsþjálfun í landbúnaði var til fyrri umræðu á þinginu 1955. Hefur fasta landbúnaðarnefndin rannsakað þetta mál á undanförunum árum, og hefur hún haft samband við aðrar stofnanir, sem hlut eiga að máli, einkum Matvæla- og landbúnaðarstofnun Sameinuðu þjóðanna.

Með þessari væntanlegu tillögu er ætlunin að koma á í landbúnaðinum reglum um starfsþjálfun, er séu hliðstæðar þeim, er gilda í öðrum atvinnugreinum.

Það má segja, að enginn verulegur ágreiningur hafi verið um texta þann, sem gengið var frá á þinginu, en þetta mál verður til síðari umræðu á næsta þingi.

Félagsmálaráðuneytið leitaði umsagnar landbúnaðarráðuneytisins um texta þann, sem var grundvöllur fyrir umræðum á þinginu, og fékk þau svör, að reglur þær, sem þar koma fram, muni vart hæfa íslenskum aðstæðum, og verða þær ekki raktar að þessu sinni.

9. Þægindi verkamanna.

Þetta mál var einnig til fyrri umræðu á þinginu 1955.

Alþjóðavinnuáskrifstofan hafði samið uppkast að reglum um þetta efni og leitað umsagnar ríkisstjórnanna um það fyrir þingið. Reglur þessar fjalla um þrenns konar þægindi fyrir verkamenn, þ. e. aðstöðu til að matast á eða nálægt vinnustað, möguleika til hvíldar á eða nálægt vinnustað og flutninga til og frá vinnu, þar sem almenn samgöngutæki eru ófullnægjandi eða óhentug.

Þingið hefur áður fjallað um ýmis þægindi verkamanna og hefur sett reglur um það efni beint og óbeint, en þetta er í fyrsta sinn, sem gerð er ýtarleg athugun á því, hvort mögulegt sé að setja alþjóðlegar reglur, er snerti þau þrenns konar þægindi, sem nefnd voru.

Fulltrúar atvinnurekenda og margir stjórnarfulltrúar litu svo á, að mörg ákvæði uppkastsins væru óraunhæf og mundi vera erfitt að framfylgja þeim í einstökum löndum og fyrirtækjum. Atvinnurekendafulltrúarnir lögðu einnig áherzlu á það, að í þessum ákvæðum væri ekki tekið nægilegt tillit til þess, að þægindi þau, sem um er að ræða, hafa verið skipulögð af einkaframtaki. Fulltrúar verkamanna vildu láta gera samþykkt um þetta mál, en meiri hlutinn taldi betur henta að afgreiða málið með tillögu, þar sem reglurnar um þetta efni eru svo mismunandi í hinum ýmsu löndum. Miklar umræður urðu um það, hvort reglur þær, sem í tillögunni felast, skyldu ná til landbúnaðarverkamanna, en samþykkt var, að svo skyldi ekki vera. Hins vegar var samþykkt, að landbúnaðarnefnd Alþjóðavinnuáskrifstofunnar skyldi taka þetta mál til athugunar með það fyrir augum, að gerð yrði samþykkt eða tillaga um þægindi fyrir landbúnaðarverkamenn.

10. Ályktanir.

Á þinginu 1955 voru gerðar ályktanir varðandi eftirtalin 8 atriði:

1. Tíu ára afmæli Sameinuðu þjóðanna.
2. Vinna eldri kvenna og kvenna, sem ekki vinna fullan vinnutíma.
3. Vinna kvenna með óuppkomin börn.
4. Samband vinnuveitenda og verkamanna.
5. Verndun réttinda stéttarféлага.
6. Vinnuvernd og öryggi á vinnustöðum.
7. Friðsamleg nýting kjarnorku.
8. Afvopnun og nýting þess, sem við hana sparast.

Fyrsta ályktunin felur í sér hamingjuóskir til Sameinuðu þjóðanna í tilefni af 10 ára afmæli þeirra, og er þar minnst sambands Alþjóðavinnuáskrifstofunnar við þær.

Í annarri ályktuninni felst það, að þingið leggur fyrir stjórnina að rannsaka kjör þeirra kvenna, sem ályktunin tekur til, og athuga, hvort ekki sé æskilegt að ræða þetta mál frekar á síðari þingum.

Með ályktuninni um vinnu kvenna með óuppkomin börn er lögð áherzla á það, að allar þjóðir ættu að byggja mæðravernd upp eftir þeim reglum, sem ILO hefur sett, og safna skýrslum um fjölda mæðra í hinum ýmsu starfsgreinum og tölu barna, sem þær hafa á sínu framfæri. Enn fremur segir í ályktuninni, að Alþjóðavinnuáskrifstofan skuli leggja áherzlu á rannsóknir sínar á þessu sviði, vinna að samstarfi milli Sameinuðu þjóðanna og sérstofnana þeirra um þetta mál og e. t. v. taka það á dagskrá síðari þinga.

Stjórnarfulltrúarnir frá Norðurlöndum fluttu sameiginlega frumvarp til ályktunar um samband vinnuveitenda og verkamanna. Var það samþykkt með 173 atkv. gegn engu, þrjátíu sátu hjá, þ. e. fulltrúar Austur-Evrópuríkjanna.

Í ályktun þessari er Alþjóðavinnuáskrifstofan beðin að endurskoða starfsemi stofnunarinnar í heild í ljósi þeirra athugasemda, sem komu fram við almennar

umræður, og athuga, hversu breyta mætti eða auka þessa starfsemi, þannig að hún efli raunverulega samvinnu milli verkamanna og atvinnurekenda og stuðli að betri sambúð manna á meðal í atvinnulífinu um heim allan. Þá er stjórnin beðin að semja raunhæfa stefnuskrá fyrir starfsemi ILO á þessu sviði á grundvelli tillagna, sem framkvæmdastjórinn gerir að lokinni nefndri rannsókn, og athuga, hvort ekki sé rétt að taka þetta mál á dagskrá þingsins síðar.

Ályktunin um verndun réttinda stéttarféлага felur í sér áskorun til allra ríkja um að fullgilda hinar tvær samþykktir um félagafrelsi. Einnig felur hún í sér tilmæli til stjórnar stofnunarinnar um að endurskoða þessar samþykktir, ef þess virðist þörf að lokinni athugun.

Austur-Evrópuríkin sátu einnig hjá við atkvæðagreiðslu um þessa ályktun.

Í ályktuninni um vinnuvernd og öryggi á vinnustöðum er skorað á aðildarríkin að fullgilda samþykkt nr. 32, um fermingu og affermingu skipa, og samþykkt nr. 62, um öryggisreglur í byggingaiðnaðinum. Lagt er til, að stofnaðar verði heilbrigðis- og öryggisnefndir á vinnustöðum og að rit ILO nái meiri útbreiðslu. Þá skal stjórnin athuga, hversu efla megi starfsemi stofnunarinnar á þessu sviði með ýmsum ráðum.

Í ályktuninni um friðsamlega nýtingu kjarnorkunnar er stjórnin beðin að ihuga, hvað ILO geti gert með leiðbeiningum og aðstoð til þess að auka nýtingu kjarnorku í friðsamlegum tligangi til þess að bæta lífskjörin og enn fremur á öðrum sviðum, er varða hlutverk ILO, svo sem varðandi öryggi og heilbrigði o. fl. Skal þetta allt athugað á grundvelli upplýsinga frá fundi Sameinuðu þjóðanna um kjarnorkumál, sem haldinn var í ágúst 1955.

Ályktunin um afvopnun og nýtingu þess, sem við hana sparast, ræðir um hinar ýmsu samþykktir, sem gerðar voru á 9. allsherjarþingi Sameinuðu þjóðanna, og í henni felst ósk um það, að starf afvopnunarnefndarinnar megi fljótlega verða farsælega til lykta leitt.

Fylgiskjöl.

I. Samþykkt nr. 104 um brot innfæddra verkamanna á vinnusamningi (1955).

1. gr.

Í sérhverju ríki, þar sem til eru einhver refsíákvæði við hvers konar brotum á vinnusamningi, eins og þetta er skilgreint í 2. málsg. 1. gr. samþykktar frá 1939, um refsíákvæði við brotum innfæddra verkamanna á vinnusamningi, sem framin eru af þeim verkamönnum, sem nefndir eru í 1. málsg. 1. gr. þeirrar samþykktar, skal þar til bært stjórnarvald gera ráðstafanir til þess, að slík refsíákvæði verði afnumin.

2. gr.

Þessar ráðstafanir skulu fela í sér, að öll slík refsíákvæði séu afnumin með viðeigandi aðgerðum tafarlaust.

3. gr.

Þar sem ekki verður talið, að viðeigandi aðgerðum verði við komið tafarlaust, skulu gerðar ráðstafanir til þess, að slík refsíákvæði séu afnumin smátt og smátt í öllum tilfellum.

4. gr.

Ráðstafanir þær, sem gerðar eru samkvæmt 3. gr. þessarar samþykktar, skulu jafnan tryggja það, að öll refsíákvæði séu afnumin eins fljótt og mögulegt er og aldrei síðar en ári eftir fullgildingu þessarar samþykktar.

5. gr.

Með það fyrir augum að afnema greinarmun á innfæddum verkamönnum og ekki innfæddum, skal afnema, að því er tekur til innfæddra verkamanna, refsíákvæði

við brotum á vinnusamningi, sem 1. gr. tekur ekki til og ekki ná til verkamanna, sem ekki eru innfæddir.

6. gr.

Formlegar fullgildingar á samþykkt þessari skal senda framkvæmdastjóra Alþjóðavinnu-
málaskrifstofunnar til skrásetningar.

7. gr.

1. Þessi samþykkt skal einungis bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnu-
málaskrifstofunnar, sem hafa látið framkvæmdastjórann skrá fullgildingar sínar.

2. Hún gengur í gildi tólf mánuðum eftir að fullgildingar tveggja aðildarríkja
hafa verið skráðar hjá framkvæmdastjóranum.

3. Síðan gengur þessi samþykkt í gildi, að því er snertir hvert einstakt aðildar-
ríki, tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skráð.

8. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, getur sagt henni upp að tíu
árum liðnum frá fyrstu gildistöku hennar. Skal það gert með tilkynningu, er send
sé framkvæmdastjóra Alþjóðavinnu-
málaskrifstofunnar til skrásetningar. Slik upp-
sögn gengur ekki í gildi, fyrr en ár er liðið frá skrásetningardegi hennar.

2. Hvert það aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, en notfærir sér ekki
innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem um getur í fyrri tölulið, rétt þann til
uppsagnar, sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni í annað tíu ára
tímabil, og síðan getur það sagt þessari samþykkt upp að liðnu hverju tíu ára tíma-
bili í samræmi við ákvæði þessarar greinar.

9. gr.

1. Framkvæmdastjóri Alþjóðavinnu-
málaskrifstofunnar skal tilkynna öllum að-
ildarríkjum Alþjóðavinnu-
málaskrifstofunnar skrásetningu allra fullgildinga og upp-
sagna, sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.

2. Þegar framkvæmdastjórinn tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skráset-
ningu annarrar fullgildingarinnar, sem honum berst, skal hann vekja athygli þeirra
á, hvaða dag samþykktin gangi í gildi.

10. gr.

Framkvæmdastjóri Alþjóðavinnu-
málaskrifstofunnar skal senda aðalritara Sam-
einuðu þjóðanna til skrásetningar samkvæmt 102. gr. sáttmála Sameinuðu þjóðanna
allar upplýsingar um fullgildingar og uppsagnir, sem hann hefur skrásett í samræmi
við ákvæði undanfarandi greina.

11. gr.

Þegar stjórn Alþjóðavinnu-
málaskrifstofunnar kann að álíta það nauðsynlegt,
skal hún leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd þessarar samþykktar
og athuga jafnframt, hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins breytingar á henni
allri eða hluta hennar.

12. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt, sem breytir þessari samþykkt allri eða hluta
hennar, skal:

- a. fullgilding aðildarríkis á hinni nýju samþykkt ipso jure hafa í för með sér tafar-
lausa uppsögn á þessari samþykkt, hvað sem ákvæðum 8. gr. hér að framan liður,
ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma, er það gerðist;
- b. aðildarríkjum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt, eftir að hin nýja sam-
þykkt gekk í gildi;

enda sé ekki öðruvísi ákveðið í hinni nýju samþykkt.

2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru liður, halda gildi sínu eins og hún er að formi og efni, hvað snertir þau aðildarríki, sem hafa fullgilt hana, en ekki hina nýju samþykkt.

13. gr.

Hinn enski og franski texti þessarar samþykktar eru jafngildir.

II. Tillaga nr. 98 um orlof með kaupi (1954).

Þingið leggur til, að eftirgreind ákvæði verði látin koma til framkvæmda og að hver aðili tilkynni Alþjóðavinnuáskrifstofunni, eins og beiðzt hefur verið af stjórninni, hvaða ráðstafanir hafi verið gerðar til þess, að svo verði:

1. (1) Sökum þess, hve margbreytilegar venjur ríkja með hinum ýmsu þjóðum, má fullnægja ákvæðum tillögu þessarar með hvort heldur opinberum ráðstöfunum eða sjálfviljuglega, með lagasetningu, með ákvörðunum lögskipaðrar kauplagsstjórnar, heildarsamningum af hálfu félagssamtaka vinnuveitenda og verkamanna eða úrskurði gerðardóms, eða með hverjum sem helst öðrum hætti, er samrýmist landsvenju, allt eftir því, sem hentar í hverju landi.

(2) Enda þótt valin sé einhver þeirra leiða, sem nefndar eru í (1) tölulið greinar þessarar, skyldi slíkt ekki vera til fyrirstöðu þeirri sérstöku þátttöku ríkisstjórna að grípa til allra stjórnskipulegra eða löglegra ráða, þegar framkvæmd af sjálfsdáðum, athafnir félagssamtaka vinnuveitenda og verkamanna eða heildarsamningar bera ekki skjótan og viðunanlegan árangur.

2. Neðangreindar aðgerðir gætu, meðal annarra, komið til álita af hálfu hlutaðeigandi stjórnarvalda í ýmsum löndum, eftir því sem þær ættu við:

- a. að hvatt sé til þess, að við heildarsamninga, tálmunarlaust gerða af samninga-nefndum beggja aðila, séu sett ákvæði um orlof með kaupi;
- b. að félagssamtök vinnuveitenda og verkamanna fái aðstoð til þess að koma sjálfviljuglega á fót skipulagi — eða, ef nauðsyn krefur, að lögbjóða slíkt skipulag — er meðal annars hefði vald til þess að ákveða um árlegt oflof með kaupi í tiltekinni atvinnugrein eða starfsemi;
- c. að veita þeim nefndum, er lögum samkvæmt ákveða um kauplag, vald til þess að fyrirskipa árlega orlof með kaupi, þar sem slíkar nefndir hafa ekki það vald nú þegar;
- d. að safna ýtarlegum upplýsingum um þau ákvæði, er lúta að árlegu orlofi með kaupi, og láta félagssamtökum vinnuveitenda og verkamanna þær upplýsingar í té.

3. Tillaga þessi tekur til allra þeirra, er hjá öðrum vinna, að undanskildum sæfarendum, starfsfólki hjá landbúnaðinum og við þau fyrirtæki, þar sem ekki vinna aðrir en skyldulið vinnuveitandans.

4. (1) Hver sá maður, er tillaga þessi tekur til, skyldi eiga rétt á árlegu orlofi með kaupi. Lengd orlofstímans skyldi sniðin eftir lengd þess tíma, sem leyfisþeginn hefur unnið hjá einum vinnuveitanda eða fleirum það ár, sem um er að ræða, og skyldi ekki vera skemmra en tvær vinnuvikur fyrir tólf mánaða starf.

(2) Hlutaðeigandi kauplagsaðilar í hverju landi mega, þar sem það á við, ákveða:

- a. tölu þeirra daga, er verkamaður skyldi hafa unnið til þess að öðlast rétt til hins árlega orlofs með kaupi, eða hluta hins árlega orlofs;
- b. með hverjum hætti reikna skuli starfstíma verkamanns á tilteknu ári til þess að ákveða um það árlega orlof með kaupi, er honum beri fyrir það ár.

(3) Það skyldi lagt í skaut hlutaðeigandi kauplagsnefndar í hverju landi að ákveða, að þegar starfinu lýkur áður en verkamaðurinn hefur innt af hendi tilskilda þjónustu til þess að öðlast rétt til árlegs orlofs með kaupi samkvæmt ákvæðum (1) og (2) töluliðs þessarar greinar, hvort hann skuli þá eiga rétt til orlofs með kaupi í

hlutfalli við þann tíma, er hann vann, eða til bóta í þess stað, eða til tilsvarendi orlofsgjalds, eftir því, hvað hagkvæmast er.

5. Hlutaðeigandi aðilar í hverju landi skyldu tiltaka þá daga, t. d. almenna hvíldardaga siðvenju samkvæmt, hinn vikulega hvíldardag, fjarvistardaga frá starfi sökum slysa við starfið eða vegna sjúkleika, þá hvíldardaga kvenna fyrir og eftir barnsburð, er ekki reiknast sem orlof með kaupum í merkingu þessarar tillögu.

6. Lagt skyldi í skaut hlutaðeigandi aðila í hverju landi að ákveða, hvort orlof með kaupum skuli lengjast í hlutfalli við það, hve lengi hefur verið starfað, eða vegna annarra ástæðna.

7. (1) Þó að hlé verði á starfi og séu þó verkamanninum greidd laun, skal það ekki hafa áhrif á lengd hins árlega orlofs með kaupum.

(2) Þau hlé á starfi, sem ekki færa það með sér, að starfstímanum ljúki þar með eða ráðningin falli niður, skulu ekki hafa áhrif á réttinn til orlofs með kaupum eftir því sem hann hafði unnizt fyrir hléið.

(3) Hlutaðeigandi aðilar í hverju landi skyldu ákveða, með hverjum hætti framkvæma skuli reglur þær, sem gefnar eru í (1) og (2) tölulið þessarar greinar, þegar starfshléinu veldur:

- a. sjúkleiki slysa eða sá hvíldartími, er fylgir fyrir og eftir barnsburð;
- b. fjarvist sökum atburða á heimilinu;
- c. herskyldukvaðir;
- d. framkvæmd borgaralegra réttinda og skyldna;
- e. framkvæmd skyldna, er stafa af viðskiptalegum ástæðum;
- f. atvinnuleysi við og við, án þess að verkamaðurinn eigi sök á því.

8. Réttur verkakonu til árlegs orlofs með kaupum og lengd þess orlofs skyldi ekki skerðast af meðgöngu með barn eða af barnsburði, ef hlutaðeigandi kona tekur aftur við starfi sínu og fjarvist hennar fer ekki fram úr tiltekinni tímalengd.

9. (1) Vinnuveitendur og verkamenn skyldu tala sig saman um það, hvenær hið árlega orlof með kaupum skuli tekið. Þegar sá tími er ákvarðaður, skyldi, eftir því sem unnt er, taka tillit til óska verkamannsins.

(2) Verkamanninum skyldi með nægilegum fyrirvara tilkynnt, hvenær hinir árlegu orlofsdagar eiga að hefjast, svo að hann geti á tilhlýðilegan hátt haft not af orlofi sínu.

10. Ungir verkamenn, undir átján ára aldri, skyldu fá lengra árlegt orlof með kaupum heldur en lágmark það, sem hér er gert ráð fyrir í 4. gr.

11. Hver sá maður, sem tekur árlegt orlof með kaupum, skyldi fyrir allan leyfistímann fá að minnsta kosti annaðhvort:

- a. þá þóknun, sem fyrir slíkt orlof er ákveðin með heildarsamningum, úrskurði gerðardóms eða landslögum og reglugerðum; eða
- b. sitt venjulega kaup, eins og það er ákveðið með landslögum og reglugerðum, eða með hverjum öðrum viðteknum landssið, þar á meðal í peningum jafngildi þeirra friðinda, sem hann hefur, ef einhver eru.

12. Það skyldi eftir látið heildarsamningum, úrskurði gerðardóms eða landslögum og reglugerðum að fyrirskipa, með hverjum hætti hin sjálfsagða skrá skuli haldin um orlof og hvaða atriði skuli bókfærð í henni, en hún kann að reynast nauðsynleg, til þess að réttilega verði framkvæmd ákvæði og reglur varðandi árlegt orlof með kaupum.

13. Undirbúningsviðræður, með þeim hætti og upp að því marki, að í samræmi sé við landslög og landsvenjur, skyldu fara fram milli tilbærilegra félagssamtaka vinnuveitenda og verkamanna og hlutaðeigandi stjórnarvalda, áður en samin séu lög og reglugerðir um árlegt orlof með kaupum.

14. Hlutaðeigandi félagssamtökum vinnuveitenda og verkamanna skyldi veitt tækifæri til þess, á grundvelli fullkomins jafnréttis, að taka þátt í störfum þeirra stofnana, sem með landslögum eða reglugerðum er falið að taka ákvarðanir um árlegt orlof með kaupum, eða í framkvæmd reglugerða, er lúta að árlegu orlofi með

kaupi, eða þá að undir þau skyldi borið eða þeim gefinn réttur til að láta uppi álit sitt með þeim hætti og upp að því marki, að í samræmi sé við landslög og landsvenjur.

III. Tillaga nr. 99 um atvinnuþjálfun fatlaðra manna til viðreisnar þeim (1955).

I. Skilgreiningar.

1. Í tillögu þessari tákna:
 - a. orðin „atvinnuþjálfun til viðreisnar“ þann hluta stöðugar og samræmdrar viðreisnartilraunir, sem felur í sér ráðstöfun til þeirrar atvinnuþjónustu, t. d. leiðbeiningar um atvinnuval, þjálfun til sérstakrar atvinnu og útvegum sérstakrar atvinnu, sem miðar að því, að fatlaðir menn geti fengið og haldið í þá atvinnu, sem þeim hentar; og
 - b. orðin „fatlaður maður“ þann mann, sem hefur minni horfur á að geta aflað sér hentugar atvinnu sökum þess, ð hann er líkamlega eða andlega fatlaður.

II. Svið atvinnuþjálfunar til viðreisnar.

2. Aðstoð um atvinnuþjálfun til viðreisnar skyldi standa öllum fötluðum mönnum opin, hvers eðlis sem fötlun þeirra er og hvernig sem hún er til komin og á hvaða aldri sem þeir eru, svo framarlega sem unnt er að búa þá undir að taka að sér hentugt starf og halda því og þeir hafa þolanlega horfur á, að það megi takast.

III. Reglur og aðferðir við leiðbeiningar um stöðuval, atvinnuþjálfun og útvegum atvinnu handa fötluðum mönnum.

3. Allar nauðsynlegar og hagkvæmar ráðstafanir skyldu gerðar til þess að koma á og efla leiðbeiningarþjónustu um atvinnuval handa fötluðum mönnum, sem þurfa á aðstoð að halda við að velja sér atvinnu eða breyta til um hana.

4. Aðgerðirnar við leiðbeiningar um atvinnuval skyldu taka til þess, er að neðan greinir, að svo miklu leyti sem það samrýmist kringumstæðum í landinu og á við í hverju einstöku tilfalli:

- a. að hafa tal af þeim sýslunarmanni, sem leiðbeinir um stöðuval;
- b. að kynna sér það, sem upplýst verður um atvinnusögu mannsins;
- c. að kynna sér skólaferil hans og annað það, er upplýst verður um menntun hans, munnlega og verklega;
- d. lækni skoðunar með atvinnuval fyrir augum;
- e. viðeigandi gáfna- og hæfileikaprófa og annarrar sálfræðilegrar prófunar, þar sem það hentar;
- f. að afla upplýsinga um kringumstæður hans sjálfs og skylduliðs hans;
- g. að ganga úr skugga um hæfileika hans og hæfileikabroska með því að prófa hann í starfi og með öðrum slíkum ráðum;
- h. tæknilegra prófa, hvort heldur munnlegra eða með öðrum hætti, hvenær sem slíkt virðist nauðsynlegt;
- i. sundurliðunar á líkamlegum hæfileikum með hliðsjón af því, hvað hverri atvinnugrein hentar, og þeim möguleika að þroska hæfileikana;
- j. að afla upplýsinga um atvinnu og tækifæri til þjálfunar eftir því, hverjir hæfileikarnir eru, líkamlegir hæfileikar, og til hvers maðurinn er fallinn og hvert löngun hans stefnir, hverja reynslu hann hefur og hvað það sé, sem vinnumarkaðurinn þarfnast.

5. Þær reglur, ráðstafanir og aðferðir við atvinnuþjálfun, sem að jafnaði tíðkast, þegar um ófatlaða menn er að ræða, skyldu hafðar við fatlaða menn, eftir því sem læknisleg og uppeldisleg skilyrði leyfa.

6. (1) Þar sem þess er kostur, skyldi þjálfun fatlaðra manna gera þá svo úr garði, að þeir geti sinnt arðbærum störfum, slíkum að þeim komi að notum atvinnuhæfileikar þeirra og meðfæddir eiginleikar að því er til atvinnumöguleika kemur.

(2) Með þetta fyrir augum skyldi þjálfun þeirra vera:

- a. samræmd stöðuvalinu, með ráði læknis, við þau störf, þar sem vinna sú, sem heimtúð er, hefur sem allra minnst áhrif á fötlun hans;
- b. hvernær sem það hentar eða er mögulegt, vera í því starfi, sem hinn fatlaði maður hafði áður með höndum, eða lúta að þeirri vinnu, sem því er skyld; og
- c. henni haldið áfram, unz hinn fatlaði maður hefur öðlazzt næga kunnáttu til þess að geta að eðlilegum hætti unnið á sama grundvelli og ófatlaðir menn, ef það er mögulegt, að hann geri svo.

7. Þar sem á því eru möguleikar, skyldi hinn fatlaði maður þjálfaður við sömu skilyrði og ófatlaðir menn.

8. (1) Sérstök þjónustugrein skyldi stofnuð eða efla til þess að þjálfna þá fatlaða menn, sem sökum þess, hve fötlun þeirra er stórfelld, verða ekki þjálfaðir saman með ófötluðum mönnum.

(2) Þar sem þess er kostur eða það á við, skyldu þessar þjónustugreinar, meðal annars, innifela:

- a. skóla eða kennslustöðvar, með heimavist eða án hennar;
- b. sérstök stutt og löng námskeið vegna sérlegra atvinnugreina;
- e. framhaldsnámskeið til frekari þjálfunar fatlaðra manna.

9. Ráðstafanir skyldu gerðar til þess að hvetja vinnuveitendur til þess að sjá fötluðum mönnum fyrir þjálfun; skyldu þær ráðstafanir innifela, eftir því sem við á, fjárhagslega, tæknilega, læknislega og atvinnulega aðstoð.

10. (1) Ráðstafanir skyldu gerðar til þess að efla sérstakar aðgerðir til útvegunar atvinnu handa fötluðum mönnum.

(2) Þær aðgerðir skyldu tryggja að vel takist um ráðningar, með því að:

- a. halda skrá yfir þá, er um atvinnu sækja;
- b. halda skrá yfir starfshæfileika þeirra, æfingu og óskir;
- c. ræða við þá, áður en þeir eru ráðnir;
- d. meta, ef nauðsyn krefur, líkamlega og atvinnulega hæfileika þeirra;
- e. hvetja vinnuveitendur til þess að tilkynna hlutaðeigandi stjórnarvaldi lausar stöður;
- f. hafa samband við vinnuveitendur, þegar þess gerist þörf, til þess að gera ljósa starfshæfileika fatlaðra manna og útvega þeim atvinnu;
- g. hjálpa þeim til að útvega sér þær leiðbeiningar um atvinnuval, atvinnuþjálfun og þá læknislegu og félagslegu þjónustu, sem þeim kann að vera nauðsynleg.

11. Framhaldsaðgerðum skyldi haldið uppi:

- a. til þess að ganga úr skugga um það, hvort útvegum atvinnu eða þjálfun til atvinnu eða aðstoð við framhaldsþjálfun hafa gefið góða raun, og til þess að gera sér það ljóst, hver árangur hefur orðið af ráðum, gefnum um atvinnu, og af aðferðunum;
- b. til þess eftir megni að ryðja úr vegi þeim hindrunum, er varnað gætu því, að hinn fatlaði maður uni sér vel við starf sitt.

IV. Skipulag framkvæmda.

12. Þjónustugreinar atvinnuþjálfunar skyldi skipuleggja og efla sem varanlegan og samræmdan starfspátt, enda sé það gert af hlutaðeigandi stjórnarvaldi eða stjórnarvöldum, og eftir því sem því verður við komið, skyldi nota þá leiðbeiningu um atvinnuval, sem fyrir er, og það sem þegar er unnið að atvinnuþjálfun og vinnuráðningum.

13. Hlutaðeigandi stjórnarvald eða stjórnarvöld skyldu sjá til þess, að nægilegur mannaflí og tilhlýðilega fær um að gegna starfi sínu sé fyrir hendi til þess að sinna atvinnuþjálfun fatlaðra manna, þar á meðal framhaldsþjálfun þeirra.

14. Efling þjónustu til atvinnuþjálfunar fatlaðra manna skyldi að minnsta kosti halda til jafns við eflingu hinnar almennu þjónustu við atvinnuval, atvinnuþjálfun og ráðningarstarfsemi.

15. Atvinnuþjálfun til viðreisnar fötluðum mönnum skyldi skipuleggja og efla með þeim hætti, að hinir fötluðu hafi möguleika til þess að stofna til og reka atvinnu fyrir eigin reikning á öllum sviðum starfsins.

16. Ábyrgðin á framkvæmdum og eflingu hinnar almennu skipulagningar og eflingar atvinnuþjálfunar fatlaðra manna skyldi falin:

- a. einni stjórnardeild, eða
- b. sameiginlega þeim stjórnarvöldum, sem hinir ýmsu liðir þjónustunnar heyra undir, og sé þá ein þessara stjórnardeilda sérstaklega ábyrg og sjái um samræmingu.

17. (1) Hlutaðeigandi stjórnarvald eða stjórnarvöld skyldu gera allar nauðsynlegar og æskilegar ráðstafanir til þess að tryggja samvinnu og samræmi milli opinberra aðila og einkafyrirtækja, er starfa að atvinnuþjálfun fötluðum mönnum til viðreisnar.

(2) Tilhlýðilegt er, að í slíkum aðgerðum sé innifalið:

- a. að ákvarða, hvernig takmarkast skuli ábyrgð og skylda opinberra aðila og einstaklingsframtaks;
- b. fjárhagsstuðningur til einkafyrirtækja, er taka gagnlegan þátt í atvinnuþjálfun fötluðum til viðreisnar;
- c. tæknilegar leiðbeiningar til einkafyrirtækja.

18. (1) Þjónustugrein, er annist atvinnuþjálfun fötluðum mönnum til viðreisnar, skyldi komið á og hún efla með aðstoð ráðgefandi nefndar sérfróðra manna, og skyldi verksvið hennar vera allt landið, og landshlutar og héruð, þar sem það hentar.

(2) Í slíkum nefndum skyldu eftir því sem henlar, vera fulltrúar:

- a. þeirra stjórnarvalda og fyrirtækja, sem sinna atvinnuþjálfun fötluðum til viðreisnar;
- b. félagssamtaka vinnuveitenda og verkamanna;
- c. menn sérstaklega hæfir til að sitja þar sökum þekkingar sinnar á atvinnuþjálfun fötluðum mönnum til viðreisnar og fyrir afskipti sín af því máli; og
- d. félagssamtaka fatlaðra manna.

(3) Það skyldi hlutverk þessara nefnda að vera með í ráðum um:

- a. að því er varðar landið allt, — framtíðarskipulag starfsins við atvinnuþjálfun fatlaðra manna;
- b. að því er varðar smærri svæði, — framkvæmd þeirra ráðstafana, sem gerðar eru fyrir landið í heild, hvernig þær skuli lagaðar eftir kringumstæðum á hverjum stað og hvernig samræma beri athafnir stærri og smærri landshluta í málinu.

19. (1) Hvatt skyldi til rannsókna og þær studdar, einkum af hlutaðeigandi stjórnarvöldum, til þess að fá mælikvarða á það starf, sem unnið er fötluðum mönnum til viðreisnar, og til þess að bæta um það.

(2) Slíkar rannsóknir skyldu innifela í sér stöðugar eða sérstakar athuganir á því, sem gert er til þess að útvega fötluðum mönnum atvinnu.

(3) Rannsóknirnar skyldu ná til vísindalegra rannsókna á margvíslegri tækni og aðferðum, sem beitt er við atvinnuþjálfun fötluðum mönnum til viðreisnar.

V. Aðferðir til þess að gera fötluðum mönnum mögulegt að notfæra sér viðreisnarþjónustuna.

20. Fyrir því skyldi hugað, að fötluðum mönnum verði mögulegt að notfæra sér til hlítar allt það, sem unnið er þeim til viðreisnar, og það tryggt, að eitthvert stjórnarvald aðstoði persónulega sérhvern fatlaðan mann við að ná eins mikilli viðreisn og unnt er.

21. Í þeim ráðstöfunum skyldi innifalið:

- a. upplýsingar og auglýsingar um þá þjónustu, sem kostur er á um atvinnuþjálfun til viðreisnar og um þær framtíðarhorfur, sem við slíkt eru bundnar fyrir hinn fatlaða mann;
- b. að hinum fatlaða manni sé veitt viðunandi fjárhagsaðstoð.

22. (1) Slík fjárhagsaðstoð skyldi veitt hvenær sem er meðan á endurreisnarstarfinu stendur, og skyldi hún hafa það markmið að létta undirbúning hins fatlaða manns til þess að tryggja sér og fá síðan haldið atvinnu, þar á meðal fyrir eigin reikning.

(2) Hún skyldi ná til ókeypiss afnota af viðreisnarþjónustunni, framfærslustyrks, hvers konar nauðsynlegs ferðakostnaðar meðan á undirbúningsþjálfuninni stendur, lána eða fjárstyrkja, og að lögð séu til nauðsynleg verkfæri og útbúnaður, og til líkamsumbúða og annars slíks, þar sem um það er að ræða.

23. Fötluðum mönnum skyldi heimilað að færa sér í nyt allar greinar viðreisnarþjónustunnar án þess að missa nokkurs í um hjálp frá almannatryggingum, að svo miklu leyti sem þær eru óviðkomandi notkun slíkra þjónustugreina.

24. Fatlaðir menn, sem heima eiga á þeim stöðum, þar sem takmarkaðar horfur eru á að fá framtíðaratvinnu, eða takmarkaðir möguleikar eru á að búa sig undir starf, skyldu, ef þeir óska, eiga þess kost að vera þjálfaðir til atvinnu — þar með talið að þeim sé séð fyrir fæði og húsnæði og sömuleiðis tilflutningi á þeim stöðum, þar sem atvinnuhorfur eru betri.

25. Fatlaðir menn (þar með taldir þeir, sem njóta örorkustyrks) skyldu ekki látnir gjalda fötlunar sinnar að því er varðar kaup og önnur atvinnuskilyrði, ef starf þeirra þolir samanburð við það, sem ófatlaðir menn inna af hendi.

VI. Samvinna milli þeirra fyrirtækja, er um læknishjálp annast, og hinna, er hafa með höndum viðreisnarstarf til atvinnu.

26. (1) Sem allra nánust samvinna og sem allra bezt samræming skyldi vera milli þeirra fyrirtækja, er læknishjálp hafa með höndum, og hinna, sem vinna að atvinnulegri viðreisn fatlaðra manna.

(2) Þessi samvinna og samræming starfsemdanna skyldi vera til þess að:

- a. tryggja það, að læknishjálp og þegar um slíkt er að ræða, viðeigandi líkamsumbúðir, sé til þess í té látið, að það stuðli að því, að hinn fatlaði maður sé fyrir það færari til að vinna fyrir sér;
- b. auðveldara sé að finna þá fatlaða menn, er þarfnast viðreisnar til þess að geta unnið fyrir sér og færir geta orðið um það;
- c. unnt sé að hefjast handa um að þjálfar fatlaða menn til atvinnu á fyrsta og hentugasta stigi;
- d. láta í té læknisráð, þar sem þeirra er þörf, á öllum stigum atvinnuþjálfunar;
- e. láta fara fram mat á hæfileika mannsins til að starfa.

27. Þegar því verður við komið og lækni telur það ekki óhentugt, skyldi atvinnuþjálfun hefjast meðan hinn fatlaði maður nýtur læknishjálpar.

VII. Aðferðir til þess að fjölga atvinnumöguleikum fatlaðra.

28. Í náinni samvinnu við félagssamtök vinnuveitenda og verkamanna skyldi hafizt handa um að fjölga sem mest tækifærum fatlaðra til þess að ná í hentuga atvinnu og halda henni.

Slíkar aðgerðir skyldu fylgja eftirgreindum meginreglum:

- a. fatlaðir menn skyldu njóta sömu tækifæra og ófatlaðir til þess að vinna þau störf, sem þeir eru eins færir um að leysa af hendi;
- b. fatlaðir menn skyldu hafa algerlega frjálsar hendur um að taka að sér störf hjá vinnuveitendum eftir eigin vali;

c. áherzla skyldi lögð á hæfileika fatlaðra manna og vinnugetu, en ekki á getu-skortinn.

30. Í þessum aðgerðum skyldi innifalið:

- a. rannsóknir, er miði að því að skilgreina og sýna vinnugetu fatlaðra manna;
- b. viðtæk og varanleg kynning staðreynda með sérstöku tilliti til:
 - (i) vinnusemi, afkasta, slysatíðni, fjarvista og áreiðanleika fatlaðra manna við atvinnu í samanburði við ófatlaða menn, er stunda hina sömu vinnu;
 - (ii) aðferða við val starfsfólks, miðaðra við það, er sérstaklega þarf á að halda við starfið;
 - (iii) aðferða til þess að bæta vinnuskilyrði, þar með talið tillögun og breytingar á vélum og útbúnaði, svo að auðveldara sé að nota fatlaða menn;
- c. ráð til þess að draga úr kvöðum á hendur einstakra verkamanna að því er varðar iðgjöld vegna réttinda til bóta;
- d. hvatning til vinnuveitenda um tilflutning þeirra starfsmanna, er sökum líkamsbilunar hafa ekki lengur sömu vinnugetu og áður, til hentugra starfsgreina í fyrirtækjum sínum.

31. Þar sem það getur samrýmt landshögum og er í samræmi við stjórnarstefnu landsins, skyldi stuðlað að því, að fatlaðir menn fái atvinnu, t. d. með eftirgreindum ráðum:

- a. að vinnuveitendur taki í þjónustu sína tiltekna hundraðstölu fatlaðra manna, þó svo, að ekki þurfi ófatlaðir að víkja;
- b. að tiltekin störf séu aðeins fötluðum mönnum opin;
- c. að ráðstafanir séu til þess gerðar, að alvarlega fötluðum mönnum séu veitt tækifæri til atvinnu eða að þeir hafi forgangsrétt til starfa, er sérstaklega séu talin henta þeim;
- d. að stuðla að því, að stofnuð séu samvinnufyrirtæki eða önnur svipuð fyrirtæki, er stjórnað sé af fötluðum mönnum, eða fyrir þeirra hönd, og sé rekstur þeirra gerður sem auðveldastur.

VIII. Vernduð störf.

32. (1) Hlutaðeigandi stjórnarvald eða stjórnarvöld skyldu gera ráðstafanir til þess, í samvinnu við einkafyrirtæki, þar sem það hentar, að stofna til og efla framkvæmdir, er miði að því að sjá þeim fötluðum mönnum, er ekki geta starfað undir venjulegum samkeppnis skilyrðum, fyrir þjálfun og síðan atvinnu undir vernduðum skilyrðum.

(2) Slíkar aðgerðir skyldu fela það í sér, að komið sé upp vinnustofum, er verndaðar séu gegn samkeppni, og sérstakar ráðstafanir gerðar vegna þeirra fatlaðra manna, sem vegna fötlunar sinnar eða af sálarlegum ástæðum, eða sökum staðháttá, geta ekki ferðast til vinnu sinnar og heim aftur.

33. Undir rögg samlegu eftirliti með heilbrigði og vinnu ættu verndaðar vinnustofur að veita ekki aðeins gagnlega og ábatasama vinnu, heldur einnig tækifæri til þess að láta hinn fatlaða mann gegna því starfi, sem hentar honum bezt, og gera honum mögulegt að fullkomna sig og komast, ef þess er kostur, í atvinnu á opnum markaði.

34. Sérstakt skipulag skyldi haft fyrir þá menn, sem ætla heim til sín aftur, og það eflt, svo að þeir geti unnið gagnleg og ábatasöm störf heima hjá sér, þar sem eftirlit yrði haft með heilbrigði þeirra og atvinnu.

35. Þar sem og að svo miklu leyti sem lög mæla fyrir um kaupgjald og vinnuskilyrði almennt, skyldu þau fyrirmæli ná til fatlaðra manna, sem starfa við vernduð skilyrði.

IX. Sérstakar ráðstafanir vegna fatlaðra barna og unglunga.

36. Atvinnuþjálfun og viðreisnarþjónusta vegna barna og unglunga á skólaaldri skyldi skipulögð og eflað með náinni samvinnu milli fræðslumálastjórnarinnar og þeirra stjórnarvalda, sem atvinnuþjálfun til viðreisnar heyrir undir.

37. Við tilhögun menntamála skyldi tekið tillit til þess, er sérstaklega þarf að athuga, þegar um er að ræða fötluð börn eða unglínga, og þeirrar nauðsynjar, að þeim séu gefin sömu tækifæri og ófötluðum börnum og unglíngum til þess að fá þá menntun og þá atvinnuþjálfun, sem bezt hentar aldri þeirra, hæfileikum og hagsmunum.

38. Meginmarkmið þess, sem gert er til atvinnuþjálfunar fötluðum börnum og unglíngum, skyldi vera það, að dregið sé eftir megni úr þeim hömlum, sem fatlanir þeirra leggja á starfsmöguleikana, og að veita þeim sem bezt tækifæri til þess að búa sig undir og takast á hendur þau störf, sem frekast henta þeim. Notkun þessara tækifæra skyldi gerast með samvinnu lækniþjónustunnar, félagsþjónustunnar, menntamálaþjónustunnar og foreldra eða forráðamanna hinna fötluðu barna eða unglínga.

39. (1) Uppfræðsla, leiðbeining um starfsval, vinnuþjálfun og starfsráðning fatlaðra barna og unglínga skyldi fara fram innan þeirra almennu takmarka, sem sett eru þeirri þjónustu, sem í þessari grein er látin slíkum börnum og unglíngum í té, og ávallt þegar það er mögulegt eða æskilegt, skyldi hún fara fram við sömu skilyrði og í sameiningu við það, sem gert er fyrir ófötluð börn og unglínga.

(2) Sérstakar ráðstafanir skyldu gerðar vegna þeirra barna og unglínga, sem vegna fötlunar sinnar geta ekki tekið þátt í slíkri þjónustu við sömu skilyrði og í sameiningu við ófötluð börn og unglínga.

(3) Í þeim ráðstöfunum skyldi sér í lagi felast sérstök þjálfun af hendi kennaranna.

40. Ráðstafanir skyldu gerðar til að tryggja það, að börn og unglíngar, sem við læknisskoðun reynast fötluð eða svo takmörkuð, að þau séu yfir höfuð ekki hæf til starfa:

- a. fá svo snemmindis sem mögulegt er viðeigandi læknishjálp til þess að uppræta fötlunina eða draga úr henni;
- b. séu hvött til þess að sækja skóla og þeim leiðbeint til þeirra starfa, sem líkleg eru til að henta þeim, og að þau eftir móttækileika sínum fái þjálfun og tækifæri til undirbúnings þeim störfum;
- c. njóti, ef þess er þörf, hlunninda fjárhagsaðstoðar meðan læknishjálpin, uppfræðslan og atvinnuþjálfunin standa yfir.

X. Framkvæmd meginatriðanna í atvinnuþjálfun til viðreisnar.

41. (1) Þjónustu atvinnuþjálfunar til viðreisnar skyldu laga eftir sérstökum þörfum og ástæðum hvers lands, og hana skyldi efla stig af stigi í ljósi þeirra þarfa og ástæðna og í samræmi við þau markmið, sem gerð er grein fyrir í tillögu þessari.

(2) Aðalmarkmið þeirrar stighækkandi eflingar skyldu vera:

- a. að leiða í ljós og þroska starfshæfileika fatlaðra manna;
- b. að styðja að því, eftir því sem frekast er unnt, að þeim gefist hæfileg tækifæri til starfa;
- c. að útrýma, að því er varðar þjálfun og atvinnu, mismunun gegn fötluðum mönnum vegna fatlana þeirra.

42. Hina stighækkandi þróun þjónustunnar við atvinnuþjálfun til viðreisnar skyldi, þar sem þess er óskað, efla með aðstoð Alþjóðavinnuáskrifstofunnar:

- a. með því að leggja fram, þar sem það er mögulegt, ráðgefandi aðstoð í tæknilegum efnum;
- b. með því að það sé skipulagt á viðtækum grundvelli, að skipzt sé á upplýsingum um þá reynslu, sem fengið hefur í hinum ýmsu löndum; og
- c. með öðrum háttum alþjóðlegrar samvinnu, er stefni að því, að skipulagðar séu og eflar þjónustugreinar, sniðnar eftir þörfum og skilyrðum hvers einstaks lands og taki meðal annars til þjálfunar þess kennsluliðs, sem á þarf að halda.

IV. Tillaga nr. 100 um vernd óstaðbundins verkafólks í lítt þroskuðum löndum og landsvæðum (1955).

I. Skilgreiningar og svið.

1. Tillaga þessi tekur til:

- a. þeirra landa og landsvæða, þar sem breytingin frá því að hafa í sig og á til þroskaðri stiga þjóðfélagsbúskaparins, byggð á launabágu og hafandi í för með sér tilviljunarkennda og dreifða þróun atvinnustöðva í iðnaði og landbúnaði, leiðir til verulegs tilflutnings verkamanna og skylduliðs þeirra;
- b. þeirra landa og landsvæða, sem slíkur tilflutningur verkamanna fer yfir á leiðinni að heiman og, þar sem um slíkt er að ræða, á heimleið, ef núverandi ráðstafanir í þessum löndum og landsvæðum, í heild sinni, veita umræddu fólki minni vernd á ferðum þess heldur en gert er ráð fyrir í þessari tillögu;
- c. þeirra landa og landsvæða, sem eru takmark slíkra tilflutninga, ef núverandi ráðstafanir í þessum löndum og landsvæðum, í heild sinni, veita umræddu fólki minni vernd á ferðum þess heldur en gert er ráð fyrir í þessari tillögu.

2. Að því er tillögu þessa varðar, merkir „óstaðbundinn verkamaður“ hvern þann verkamann, er tekur þátt í slíkum tilflutningum, annað hvort innan þeirra landa og landsvæða, sem um ræðir í staflið a. í 1. gr. hér að framan, og frá slíkum löndum og landsvæðum inn í eða yfir þau lönd og landsvæði, er um ræðir í stafliðunum b. og c. í 1. gr. hér að framan, hvort sem hann er ráðinn til starfs, er að leita atvinnu eða er að fara til þeirrar atvinnu, sem fyrir fram hafa verið gerðar ráðstafanir um, án tillits til þess, hvort hann hefur tekið tilboði um atvinnu eða gert samninga. Þar sem það á við, tákna „óstaðbundinn verkamaður“ líka þann verkamann, sem er að halda heimleiðis, um stundar sakir eða endanlega, eftir að hafa verið í slíkri atvinnu.

3. Ekkert í tillögu þessari ber að túlka þannig, að það veiti nokkrum manni rétt til þess að fara inn í eða dvelja í neinu landi eða landsvæði öðruvísi en í samræmi við innflutningslög eða önnur lög þess lands eða landsvæðis.

4. Engin ákvæði þessarar tillögu skulu fara í bága við nokkurt ákvæði eða nokkra venju, sem á sér stað eftir lagaheimild, siðvenju eða samningi, þá er veiti óstaðbundnu fólki hagkvæmari skilyrði en þau, er tillaga þessi kveður á um.

5. Enginn greinarmunur gagnvart óstaðbundnu verkafólki skal eiga sér stað.

II. Verndun óstaðbundinna verkamanna og skylduliðs þeirra meðan þeir ferðast heiman og heim og áður en starfstími þeirra hefst.

6. (1) Ráðstafanir skyldu gerðar með landslögum eða samþykktum og reglugerðum héraða, samningum milli ríkisstjórna eða á annan hátt, er miði að því að vernda óstaðbundna verkamenn og skyldulið þeirra á ferðum þeirra, frá þeim stað, þar er þeir taka sig upp, og til atvinnustaðarins, bæði sökum hagsmuna þeirra verkamanna, sem eru að flytjast, og hagsmuna þess lands eða landsvæðis, sem þeir koma frá, ferðast um og eru á leið til.

(2) Í þessum ráðstöfunum skyldi innifelast:

- a. að þeim séu látin í té vélknúin farartæki, þar á meðal þau farartæki, er almenníngi standa til boða, bæði hinum óstaðbundnu verkamönnum sjálfum og skylduliði þeirra, ef á því eru möguleikar; og
- b. að látið sé í té, í hæfilegum áföngum á leiðinni, hvíldarbúðir, þar sem fánleg sé gisting, matvæli, vatn og nauðsynleg bráðabirgða-læknishjálp

7. Allar nauðsynlegar ráðstafanir ber að gera til þess, að óstaðbundnir verkamenn geti farið ferða sinna undir viðunandi skilyrðum með því annað hvort

- a. þegar um er að ræða verkamenn, sem leitað hefur verið eftir eða atvinnusamningur gerður við, þá sé það skylda þess, er eftir þeim leitaði, eða ef ekki hans,

þá vinnuveitandans, að greiða ferðakostnað verkamannsins sem og skylduliðs hans, sé um það að ræða; eða

- b. þegar um er að ræða verkamenn, sem eru að ferðast án þess að hafa gert atvinnusamning eða tekið ákveðnu tilboði um atvinnu, þá með því að gera ferðakostnaðinn svo lítinn sem mögulegt er.

8. (1) Ráðstafanir skyldu gerðar til ókeypis læknisskoðunar á óstaðbundnum verkamönnum, þegar þeir leggja upp til atvinnu sinnar eða hefja hana og þegar henni er lokið.

(2) Þar sem á einhverjum tilteknum stað læknaskortur er því til fyrirstöðu, að unnt sé að framkvæma þessa tvöföldu læknisskoðun á öllum óstaðbundnum verkamönnum, skulu hafa forgangsrétt

- a. þeir óstaðbundnir verkamenn, er koma úr þeim héruðum, þar sem eru smitandi sjúkdómar eða landlægar sóttir;
- b. þeir óstaðbundnir verkamenn, sem taka að sér lífshættuleg störf eða hafa unnið að slíkum störfum; og
- c. þeir óstaðbundnir verkamenn, er takast á hendur ferðalög til þess að fullnægja sérstökum ráðstöfunum eða vegna þess, að eftir þeim hafi verið leitað, eða vegna samninga.

9. (1) Ef, í samráði við félagssamtök vinnuveitenda og verkamanna, þar sem um þau er að ræða, hlutaðeigandi stjórnarvöld telja, að hinir óstaðbundnu verkamanna þurfi heilsunnar vegna að venjast loftslaginu nokkra hríð, ber þeim stjórnarvöldum að gera ráðstafanir til þess, að þeir fái á þann hátt að venjast loftslaginu, áður en þeir taka til starfa, og einkanlega þeir, sem leitað hefur verið eftir eða bundnir eru samningum.

(2) Þegar umrædd stjórnarvöld taka ákvörðun sína um tíma þann, sem þannig er ætlaður verkamönnum til þess að venjast loftslaginu, ber þeim að taka tillit til veðurfars, hæðar yfir sjávarmál, og þeirra ólíku lífsskilyrða, er verkamenn verða að sætta sig við þegar þeir starfa. Þar sem þau telja, að tímabil til þess að venjast loftslagi sé nauðsynlegt, ber þeim að tiltaka lengd þess með hliðsjón af því, hvernig ástætt er á staðnum.

(3) Meðan þetta tímabil stendur yfir, ber vinnuveitandanum að standa straum af sómasamlegri framfærslu hins óstaðbundna verkamanns ásamt því skylduliði, sem leyft er að fylgi honum.

10. Ráðstafanir skyldu gerðar til þess að tryggja það, að óstaðbundnir verkamenn og skyldulið þeirra, þar sem um það er að ræða, geti flutt aftur til ættjarðar sinnar um tiltekið tímabil, en lengd þess skyldi ákveðin af hlutaðeigandi stjórnarvöldum í samráði við félagssamtök vinnuveitenda og verkamanna, þar sem um hvort tveggja er að ræða, þegar svo er ástætt sem nú greinir:

- a. þegar leitað hefur verið eftir hinum óstaðbundna verkamanni eða hann sendur til atvinnustaðarins af hálfu eftirleitanda eða vinnuveitanda, skyldi endursending hans til heimalandsins beinast þangað, þar sem ráðning hans fór fram, og vera á kostnað eftirleitandans eða vinnuveitandans ávallt þegar
 - (i) verkamaðurinn verður óstarfhæfur fyrir sjúkleika eða slys á leiðinni til atvinnustaðarins;
 - (ii) læknisskoðun leiðir það í ljós, að verkamaðurinn er óhæfur til starfa;
 - (iii) verkamaðurinn, af ástæðum, sem hann á sjálfur enga sök á, er ekki ráðinn til starfa eftir að hafa verið sendur á vettvang í því skyni;
 - (iv) hlutaðeigandi stjórnarvöld komast að raun um, að verkamaðurinn hefur verið ráðinn, eða sendur á vettvang í því skyni, undir fölsku yfirskini eða af misskilningi; eða
- b. þegar hinn óstaðbundni verkamaður hefur gert vinnusamning og hefur verið fluttur á atvinnustaðinn af vinnuveitandanum, eða einhverjum, sem kom fram fyrir hönd vinnuveitandans, skyldi heimsending hans, sem og þess skylduliðs

hans, er með honum var flutt, vera til þess staðar, þar sem hann var ráðinn eða hann var sendur frá til atvinnustaðarins og á kostnað vinnuveitandans ávallt þegar

- (i) umsaminn þjónustutími eftir samningnum er á enda liðinn;
- (ii) samningurinn er úr gildi fallinn sökum þess, að vinnuveitandinn gat ekki staðið við hann;
- (iii) samningurinn er úr gildi fallinn sökum þess, að fyrir sjúkleika eða slys gat hinn óstaðbundni verkamaður ekki uppfyllt hann;
- (iv) samningurinn var niður felldur með samkomulagi aðilanna;
- (v) samningurinn er niður felldur að beiðni annars hvors aðilans, nema hlutaðeigandi stjórnarvöld úrskurði á annan veg.

11. Hlutaðeigandi stjórnarvöld skyldu góðgjarnlega athuga, hvort, og þá með hvaða skilyrðum, óstaðbundnir verkamenn og það af skylduliði þeirra, sem ekki eru flutt á atvinnustaðinn af vinnuveitandans hálfu, eða neinum, sem kemur fram fyrir hans hönd, ættu að hafa rétt á að vera send heim.

12. Beri svo til, að óstaðbundinn verkamaður látist, ætti skyldulið hans að hafa til þess rétt, er fullnægt sé innan þess tíma, sem tiltekinn er af hlutaðeigandi stjórnarvöldum í samráði við félagssamtök vinnuveitanda og verkamanna, þar sem um hvort tveggja er að ræða, að vera sent til þess staðar, þar sem hann var ráðinn eða sendur frá til atvinnunnar, á kostnað þess, er leitaði eftir honum, eða á kostnað vinnuveitandans, eftir því sem á stendur

a. þegar skylduliði þessu hafði verið veitt heimild til þess að fara með verkamanninum á atvinnustaðinn

(i) ef dauða hans bar að höndum á leiðinni til atvinnustaðarins;

(ii) eða ef hinn látni verkamaður hafði gert samning við vinnuveitandann; eða

b. í öðrum tilfellum eftir úrskurði hlutaðeigandi stjórnarvalda samkvæmt 11. gr. hér að framan.

13. (1) Óstaðbundnum verkamönnum skyldi frjálst að afsala sér rétti til heimsendingar á kostnað vinnuveitandans, og fari slíkt afsal fram innan þess tíma og á þann hátt, sem ákvarðað er af hlutaðeigandi stjórnarvöldum í samráði við félagssamtök vinnuveitanda og verkamanna, þar sem um hvort tveggja er að ræða, og sé það ekki endanlegt fyrr en að liðnum hinum tiltekna tíma.

(2) Óstaðbundnum verkamönnum skyldi frjálst að fresta framkvæmd réttar síns til heimsendingar þann tíma, er úrskurðaður sé af hlutaðeigandi stjórnarvöldum.

14. Þar sem allsherjarsamningar, er óstaðbundnir verkamenn eiga að ganga inn í, gilda undir yfirstjórn þeirrar ríkisstjórnar, eða þeirra ríkisstjórna, sem hlut eiga að máli, ætti, eftir því sem verður við komið, að leita ráða hjá fulltrúum vinnuveitanda og verkamanna þeirra, er þar hafa hagsmuna að gæta, þar á meðal fulltrúum félagsskapar óstaðbundinna verkamanna, ef um hann er að ræða, að því er varðar skilmála slíkra samninga.

15. (1) Ráðstafanir skyldu gerðar til þess að sjá óstaðbundnum verkamönnum fyrir hæfilegri atvinnu.

(2) Þessar ráðstafanir skyldu meðal annars beinast að því, að þar sem það hentar sé komið á almennu vinnumiðlunarkerfi, er innifeli í sér

a. miðstöð, er taki til landsins alls eða landsvæðisins í heild, en útibú séu bæði í þeim héruðum, er verkamenn venjulega leita frá, og á atvinnustöðvunum, svo að safnað verði saman upplýsingum um atvinnumöguleika og þeim upplýsingum stöðuglega dreift til þeirra héraða, sem fólk venjulega sækir frá til atvinnustöðvanna;

b. að komið sé á og haldið uppi samvinnu við vinnumiðlunarþjónustu í öðrum löndum og landsvæðum, þeim er verkamenn á tilteknum svæðum tíðka að leita til, svo að safnað verði upplýsingum um þá atvinnumöguleika, sem þar er um að ræða;

- c. að þar sem það er framkvæmanlegt, sé komið á og haldið uppi leiðbeiningarhjálp um tilteknar atvinnugreinar og ráðstöfunum til þess að upplýsa um almenna hæfileika verkamanna til þess að takast á hendur sérstök störf; og
- d. að þar sem það er framkvæmanlegt, sé leitað ráða og samstarfs hjá félagssamtökum atvinnurekenda og verkamanna um skipulagningu og framkvæmd þessa fyrirkomulags.

III. Ráðstafanir til þess að draga úr tilflutningum þegar þeir teljast miður æskilegir fyrir hagsmuni þeirra verkamanna, er þannig flytjast, og fyrir þau þjóðfélög og þjóðlönd, er þeir eru upprunnir í.

16. Almennt ætti sú stefna að ráða, að vinna gegn tilflutningi verkamanna þegar hann telst miður æskilegur fyrir hagsmuni verkamanna og þau þjóðfélög og þjóðlönd, sem þeir eru upprunnir í, með þeim ráðstöfunum, sem stefna að því að bæta lífsskilyrðin og auka lífshæðindin á þeim stöðum, þar sem tilflutningarnir eiga tíðast upptök sín.

17. Ráðstafanir gerðar til þess að marka þá stefnu, sem um er rætt í næstu grein hér á undan, ættu að innifela í sér

- a. á útflutnings-landsvæðum, að unnið sé fyrir bættan efnahag og aukna fagkennslu, til þess að betur notist að mannafla þeim, sem kostur er á, og að auðs- uppsprettunum, og sérstaklega unnið að hverjum þeim framkvæmdum, sem líklegar eru til þess að skapa nýjar atvinnugreinar og nýjar tekjulindir fyrir þá verkamenn, sem yfir höfuð mundu hneigjast að því að flytja út;
- b. á innflutnings-landsvæðum, að nota á hagkvæmari hátt mannaflann og auka framleiðslumagnið með bættri skipulagningu vinnunnar, betri verklegri kennslu og meiri vélanotkun og öðrum þeim ráðstöfunum, sem við eiga á hverjum stað;
- c. takmörkun á leitun eftir verkamönnum á þeim stöðum, þar sem burtflutningur þeirra kynni að hafa óhollar afleiðingar á félagslegt og efnahagslegs skipulag og á heilbrigði, hagsmuni og þróunarmál hlutaðeigandi mannfélags.

18. Stjórnir þeirra landa og landsvæða, sem eru upprunastaðir óstaðbundinna verkamanna, ættu að leitast við að draga smám saman úr þeim tilflutningum, sem ekki eru háðir neinum fyrirmælum og ekki hefur virzt auðvelt að gefa fyrirmæli um, þegar slíkir tilflutningar eru taldir miður æskilegir fyrir hagsmuni hinna óstaðbundnu verkamanna og þjóðfélög þau og þjóðlönd, sem þeir eiga uppruna sinn í. Meðan hagsmunalegar ástæður til þessara tilflutninga, sem ekki eru fyrirmælum háðir, haldast við, ættu hlutaðeigandi stjórnir að leitast við að hafa á þeim viðeigandi hemil, að svo miklu leyti sem slíkt virðist framkvæmanlegt og æskilegt, bæði á sjálfkrafa tilflutningum og skipulagðri leitun eftir verkamönnum. Má leitast við að hafa þannig hemil á tilflutningunum og draga úr þeim með samningum við héruð og landshluta og með gagnkvæmu samkomulagi tveggja aðila.

19. Meðan hömlulausir tilflutningar tíðkast, ættu hlutaðeigandi stjórnir að leitast við, eftir því sem mögulegt er, að tryggja þeim verkamönnum, er við slík skilyrði flytjast til, þá vernd, sem tillaga þessi gerir ráð fyrir.

IV. Verndun óstaðbundinna verkamanna þann tíma, sem þeir eru í atvinnu.

A. Markmiðið almennt.

20. Ekkert skyldi látið ógert til þess að tryggja óstaðbundnum verkamönnum eins hagkvæm vinnu- og lífsskilyrði eins og lög eða venjur veita öðrum verkamönnum, þeim er sömu atvinnu stunda, og að sjá þeim, rétt eins og hinum verkamönnum fyrir þeirri vernd, er um ræðir í eftirfarandi greinum tillögu þessarar.

B. Húsnæði.

21. Þær ráðstafanir, sem gerðar eru um húsnæði handa óstaðbundnum verkamönnum, skyldu fela það í sér, að slíkum verkamönnum sé, annaðhvort á kostnað

vinnuveitandans eða með hæfilegri fjárhagsaðstoð eða á annan hátt, séð fyrir því húsnæði, er fullnægi viðurkenndum kröfum, og með þeim leigumála, er hóflegur sé í samanburði við kaup hinna ýmsu flokka verkamanna.

22. Hlutaðeigandi stjórnarvöld skyldu hera ábyrgð á því, að óstaðbundnum verkamönnum séu tryggð viðunandi húsnæðisskilyrði. Ættu þau að ákveða um lágmarkskröfur húsnæðis og hafa með því strangt eftirlit, að þeim kröfum sé fullnægt. Þau ættu að setja reglur um réttindi þess verkamanns, sem vera má að heimitað sé að rými húsnæði sitt um leið og hann hættir starfi sínu, og gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til þess að tryggja það, að þeirra réttinda sé gætt.

C. Kaupgreiðslur.

23. (1) Ráðstafanir skyldu gerðar til þess að setja fastar ákvarðanir um kaup óstaðbundinni verkamanna.

(2) Þær ráðstafanir skyldu innifela í sér

a. að settur sé lágmarks-launastigi, og sé þá þannig reiknað, að lágmarkskaupið, að meðtöldum þeim uppbótum, sem um kann að vera að ræða, geri verkamanninum það mögulegt að hefja ófaglært starf með því kaupi, sem að minnsta kosti svari til lágmarks-framfærslukröfu í byggðarlaginu, og sé þá tekið tillit til almennra fjölskylduþarfa;

b. að við og við sé ákveðinn lágmarks-kauptaxti annaðhvort

(i) með heildarsamningi, hindranalaust gerðum milli stéttarfélaga, er komi fram fyrir hönd hlutaðeigandi verkamanna, og vinnuveitendanna, eða félagssamtaka þeirra; eða

(ii) þar sem ekki eru nein tilhlýðileg skilyrði til þess að ákvarða lágmarkskaup með heildarsamningum, þá með aðgerðum hlutaðeigandi stjórnarvalda í samræmi við þá reglu, sem ráð er fyrir gert undir staflið a. hér að framan.

24. Þar sem það á við, skyldu hlutaðeigandi stjórnarvöld, þegar þau setja ákvarðanir um kaupgreiðslur, taka tillit til þeirra kostnaðaráætlana um heimilishald, sem vera kunna til í því byggðarlagi, er í hlut á, enda séu slíkar áætlanir gerðar í samvinnu við ríkjandi félagssamtök vinnuveitenda og verkamanna.

25. Fulltrúar félagssamtaka vinnuveitenda og verkamanna, þar sem um slík félagssamtök er að ræða, eða, þar sem svo er ekki, þá fulltrúar hlutaðeigandi verkamanna og vinnuveitenda, hvorir tveggja jafnmargir og jafnir að aðstöðu, skyldu taka þátt í lögmæltum ráðstöfunum við ákvörðun lágmarks-kaupgreiðslutaxta.

26. Gildandi lágmarks-kauptaxta skyldi tilkynna þeim vinnuveitendum og verkamönnum, sem hlut eiga að máli. Þar sem taxtinn hefur verið ákveðinn í samræmi við 23. gr., tölulíð (2) b. (ii), ber að láta hann vera bindandi fyrir hlutaðeigandi vinnuveitendur og verkamenn, svo að ekki sé slegið af honum með samkomulagi, nema til komi skýrt leyfi hlutaðeigandi stjórnarvalda.

27. Þess ber að krefjast af vinnuveitendum, að þeir haldi skrá yfir launagreiðslur til hvers einstaks verkamanns og sömuleiðis frádrætti. Upphæðir launagreiðslnanna, og frádráttur frá þeim, skyldi tilkynna verkamönnum þeim, er hlut eiga að máli.

28. Frádráttur frá kaupgreiðslum skyldi ekki leyfður fram yfir það, sem landslög mæla fyrir eða reglugerðir, eða eftir því, sem tilskilið er með heildarsamningum eða úrskurði gerðardóms.

29. Kaup skyldi að jafnaði greitt í lögmæltum gjaldmiðli beint í hendur hvers einstaks verkamanns.

30. Ef hið gagnstæða er ekki rótgróin venja í byggðarlaginu og séu hlutaðeigandi stjórnarvöld, eftir að hafa ráðfært sig við fulltrúa félagssamtaka verkamanna og vinnuveitenda, fullviss um, að verkamenn óska að viðhalda þeirri venju, skyldu launagreiðslur vera reglubundnar og fara fram með því millibili, að sem mest sé dregið úr líkum fyrir því, að kaupþegar komist í skuldir.

31. Að láta áfengi eða nokkurt skaðlegt efni að nokkru eða öllu leyti upp í kaup, skyldi bannað.

32. Kaupgreiðslur í veitingahúsum og búðum skyldu bannaðar, nema til þeirra verkamanna, er þar vinna.

33. Þess skyldi krafizt af vinnuveitendum að þeir takmarki fyrirframgreiðslur til verkamanna, svo að ekki nemi meir en litlum hluta af mánaðarkaupi þeirra.

34. Engin fyrirframgreiðsla umfram þá fjárhæð, sem ákveðin er af hlutaðeigandi stjórnarvöldum, skyldi löglega endurkræf, hvort heldur með því að halda eftir af þeim upphæðum, er síðar ber að greiða verkamanninum, né heldur með neinu öðru móti. Enga vexti skyldi mega taka af fyrirframgreiðslum.

35. Sá verkamaður, sem kemur undir lágmarks-ákvæðið og síðan það gekk í gildi hefur fengið minna kaup en það ákveður, skyldi hafa rétt til þess að heimta, með lögsókn eða öðrum lögheimiluðum ráðum, þá upphæð, er á skortir fulla greiðslu, innan þess tímatakmarks, er lög eða reglur ákveða.

36. Þar sem fæði, húsnæði, klæðnaður eða aðrar lífsnauðsynjar eða þjónusta eru hluti launagreiðslunnar, skyldu hlutaðeigandi stjórnarvöld, í samstarfi við fulltrúa félagssamtaka vinnuveitenda og verkamanna, neyta allra hagkvæmra ráða til þess að tryggja það, að þessir hlutir séu veittir í fullnægjandi formi og réttlæga metnir til fjár og að verðmæti þess konar greiðslna fari ekki fram úr tilteknum hluta hins viðmiðaða peningagildis kaupsins, enda sé þessi hluti ákvarðaður af hlutaðeigandi stjórnarvöldum.

D. Aðgangur að faglærðum störfum án mismununar.

37. Viðurkennd skyldi sú meginregla að öllum stéttum þjóðfélagsins að meðtöldum óstaðbundnum verkamönnum, séu án greinarmunar hin sömu tækifæri opin.

38. Með þeim takmörkunum, sem innflutningslög landsins og sérstök lög um atvinnu erlendra manna í opinberum starfsgreinum setja, skyldu hvers konar hömlur, sem vegna þjóðernisuppruna, kynþáttar, hörundslitar, trúarbragða, kynflokkasambands eða þátttöku í stéttarfélagi banna eða takmarka nokkrum hluta landsfólksins, þar með taldir óstaðbundnir verkamenn, aðgang að tilteknum atvinnu- eða starfsgreinum, skoðast sem andstæðar almennum stefnulögmálum, og skyldi það viðurkennt, að slíkar hömlur beri að afnema.

39. Ráðstafanir skyldi tafarlaust gera til þess að koma í framkvæmd þeim at-riðum, sem um ræðir í 37. og 38. gr. tillögu þessarar, og til þess að auðvelda það, að hinir lakast settu flokkar verkamanna taki vaxandi þátt í faglærðum störfum.

40. Þessar ráðstafanir skyldu innifela í sér:

- a. í öllum löndum og landsvæðum, aðgerðir til þess að tryggja öllum verkamönnum jafnan aðgang að hvers konar faglærdómi og öllum verkamönnum jafnan aðgang að atvinnu í nýjum iðnaðarfyrirtækjum;
- b. í öllum löndum og landsvæðum, þar sem stéttir, aðgreindar af þjóðernisætt og uppruna, hafa varanlega myndast, séu hafnar þær aðgerðir, sem veiti hinum lakast settu stéttum aðgang að hálf-faglærðum og faglærðum störfum;
- c. í þeim löndum og landsvæðum, þar sem stéttir aðgreindar af þjóðernisætt og uppruna hafa ekki enn varanlega myndast, séu öllum þar til hæfum verkamönnum veitt sömu tækifæri til þess að taka þátt í þeim störfum, er sérstakrar fagkunnáttu krefjast.

E. Starfsemi stéttarféлага.

41. Réttur til félagsmyndunar og frelsi til allra löglegra starfsemda stéttarféлага skyldi veittur óstaðbundnum verkamönnum á þeim stöðvum, þar sem þeir vinna, og allar hagkvæmar ráðstafanir skyldu gerðar til þess að tryggja stéttarfélögum þeim, er koma fram fyrir hönd hlutaðeigandi verkamanna, rétt til þess að gera heildar-samninga við vinnuveitendur eða félagssamtök vinnuveitenda.

F. Framboð á neytluvörum.

42. (1) Ráðstafanir skyldu gerðar til þess að tryggja það, að neytluvörur, einkum nauðsynjar og matvæli, séu fáanlegar óstaðbundnum verkamönnum og skyldu-liði þeirra við hóflegu verði og nægilegar að magni.

(2) Þar sem á því eru möguleikar, skyldi óstaðbundnum verkamönnum látið í té land til ræktunar nytjajurta, annaðhvort af hálfu vinnuveitandans eða hlutað-eigandi stjórnarvalda.

43. Þar sem að gagni gæti komið að stofna til samvinnufélagsskapar, skyldu gerðar ráðstafanir til þess, þar á meðal

- a. að stofna húsdýrabú, ef á því er möguleiki, fiskitjarnir og matjurtarækt til verzlunar, allt á samvinnugrundvelli;
- b. að opna smásöluverzlanir, er verkamenn rækju á samvinnugrundvelli;
- c. að ríkisstjórnir veittu aðstoð með því að þjálfa samvinnufélagsmenn, með því að hafa eftirlit með rekstrinum og með því að leiðbeina við starfsemina.

44. (1) Þar sem verzlanir eru þáttur í framkvæmdunum, skyldu þær ekki selja öðruvísi en gegn greiðslu út í hönd.

(2) Ef staðhættir leyfa ekki, að farið sé eftir framanrituðum fyrirmælum, skyldu lánveitingar til óstaðbundinna verkamanna takmarkaðar við tiltekinn hluta kaupsins, og sé hann ákveðinn af hlutaðeigandi stjórnarvöldum, og sé lánveitingin til tiltekins tíma og hann ákveðinn svo skammur sem verða má. Bannað skyldi að taka vexti af lánunum og að þiggja greiðslu þeirra í vinnu.

(3) Eigi skyldu hlutaðeigandi óstaðbundnir verkamenn á neinn hátt þvingaðir til þess að gera viðskipti sín við umræddar verzlanir.

(4) Þar sem ekki er mögulegt að hafa aðgang að öðrum verzlunum, skyldu hlutaðeigandi stjórnarvöld gera tilhlýðilegar ráðstafanir með það fyrir augum að tryggja það, að vörur séu seldar við hóflegu verði og að verzlanir, sem atvinnuveitandinn rekur, séu ekki reknar í því skyni að auðgast á þeim, heldur til hagsmuna fyrir verkamenn þá, er hlut eiga að máli.

G. Félaglegt öryggi, öryggi og heilbrigði við vinnu.

45. Ráðstafanir þær, er gera ber vegna óstaðbundinna verkamanna, þurfa hvað sem öðru líður fyrst og fremst að snúast að tilhlýðilegum aðgerðum, án greinarmunar sökum þjóðernis, kynþáttar eða trúarbragða, til þess að sjá þeim fyrir verkamannatryggingu, lækniþjónustu fyrir sjálfa þá og skyldulið þeirra, heilbrigðisráðstöfunum við störf þeirra og vörnum gegn slysum og atvinnusjúkdómum.

46. Þessar ráðstafanir skyldu fela í sér:

- a. heilbrigðiseftirlit, eftir því sem staðhættir leyfa, með tímabundnum vitjunum, meðan á atvinnu stendur, og þegar sjúkdóma ber að höndum;
- b. skyndihjálp, ókeypis lækniþjónusta og sjúkrahúsvist, er uppfylli þær kröfur, sem hlutaðeigandi stjórnarvöld gera;
- c. skipulagsbundnar verkamannabætur þegar slys vilja til og þegar um atvinnusjúkdóma er að ræða;
- d. aðstoð í hæfilegum mæli þegar slys eða atvinnusjúkdóma ber að höndum;
- e. ráðstafanir til þess að tryggja heilbrigði og öryggi óstaðbundinna verkamanna á atvinnustað þeirra;
- f. ráðstafanir til þess, að skýrt sé frá slysum og tilefni þeirra rannsakað;
- g. skyldukvöð á hendur vinnuveitendum til þess með auglýsingum, samtölum og hverjum öðrum ráðum að vekja athygli óstaðbundinna verkamanna á því, sem hættulegt er eða heilsuspillandi við starf þeirra;
- h. sérstaka aukabjálfun eða tilsögn óstaðbundinna verkamanna um varnir gegn slysum og sjúkdómshættu á atvinnustaðnum, þegar sú bjálfun eða tilsögn sem tíðkast að veitt sé öðrum verkamönnum starfandi í landinu eða á landssvæðinu, er ófullnægjandi sökum ókunnugleika á starfsmáttanum, vankunnáttu í málinu eða af öðrum orsökum;

- i. ráðstafanir til samvinnu milli vinnuveitanda og verkamanna um eflingu þess, er til öryggis horfir;
- j. sérstakar heilbrigðislegar og félagslegar ráðstafanir til verndar eiginkonu og börnum hins óstaðbundna verkamanns, er með honum dvelja.

47. Þegar svo fer, að óstaðbundnir verkamenn hafa ekki gagn af hinum sömu aðgerðum og aðrir verkamenn að því er varðar varnir gegn örorkuhættu, elli og dauða, skyldu gerðar allar tiltækilegar og æskilegar ráðstafanir, með samvinnu við aðra verkamenn, til þess að mynda hjálparfélög og varúðarsjóði á vinnustað, í þeim tilgangi að sinna nauðsynjum óstaðbundinna verkamanna í þessum tilfellum, er síðar þróist upp í stærri aðgerðir, er taki yfir byggðarlagið, héraðið og landsvæðið.

H. Samband óstaðbundinna verkamanna við upprunaland sitt.

48. Ráðstafanir skyldu gerðar til þess, að óstaðbundnir verkamenn geti haldið sambandi við skyldulið sitt og upprunaland, þar á meðal með því að

- a. gera þeim mögulegt, eftir því sem á þarf að halda, að senda eftir eigin ósk fé til skylduliðsins í upprunalandinu eða annars staðar, og til þess að láta, með samþykki verkamannsins, kaup hans safnast fyrir, til þess að hann fái það greitt við lok samningstímans eða þegar hann hverfum heim aftur, eða við hverjar aðrar kringumstæður, eftir því sem ákvarðað kann að vera í samráði við hann;
- b. gera möguleg bréfaskipti milli óstaðbundna verkamannsins og skylduliðs hans sem og upprunalandsins;
- c. gera óstaðbundna verkamanninum mögulegt að inna af hendi þær venjulegu kvaðir til hans upprunalega þjóðfélags, sem hann kann að óska að rækja.

I. Hvers konar umönnun fyrir óstaðbundnum verkamönnum.

49. Ráðstafanir skyldu gerðar til þess að tryggja umönnun óháðra verkamanna í efnislegum, andlegum og siðferðislegum efnum, þar á meðal

- a. sjá um, að hann geti iðkað sparsemi, og veita honum hvatningu í því efni;
- b. sjá til þess, að hinn óstaðbundni verkamaður sé verndaður gegn okri, sérstaklega að lækkaðir séu vextir, með því að hafa eftirlit með starfsemi þeirra manna, er reka fjárlánaviðskipti, og með því að stuðla að því, að unnt sé að fá fjárlán í hentugum tilgangi hjá samvinnu-lánsfélögum, eða hjá stofnunum, sem eru undir eftirliti hlutaðeigandi stjórnarvalda;
- c. með því, að þar sem því verður við komið, séu á innflutningssvæðunum gæzlu-fulltrúar, er þekkingu hafi á máli og venjum hinna óstaðbundnu verkamanna, til þess að gera þessum verkamönnum léttara fyrir um, ásamt skylduliði þeirra, að laga sig eftir hinum nýju aðstæðum;
- d. með því að tryggja menntunarskilyrði barna hinna óstaðbundnu verkamanna;
- e. með því að sjá um, að óstaðbundnir verkamenn geti fullnægt andlegum og trúarlegum þörfum sínum.

V. Staðfesting óstaðbundinna verkamanna.

50. Þar sem það er ekki augljóslega gagnstætt hagsmunum hinna óstaðbundnu verkamanna og skylduliðs þeirra, eða hagsmunum þeirra landa eða landsvæða, er hlut eiga að máli, ætti stefnan almennt að vera sú, að leitast við, að þeir og skyldulið þeirra staðfestist á atvinnustaðnum eða í grennd við hann, og skyldi að því unnið á allan hagkvæman hátt og cinkum með því móti, sem um er rætt í IV. kafla tillögu þessarar og í 51. 52. og 53. grein.

51. Eins og segir í 3. gr., skal ekki túlka neitt í tillögu þessari þannig, að það veiti nokkrum manni rétt til þess að fara inn í eða dvelja í neinu landi eða landsvæði öðruvísi en í samræmi við innflutningslög eða önnur lög þess lands eða landsvæðis. Eigi að síður skyldi þó, þar sem slíkt er ekki gagnstætt stjórnarstefnu hlutaðeigandi lands, stjórnarvöld þau, er hlut eiga að máli, taka til athugunar þann möguleika að

veita óstaðbundnum verkamönnum, sem haft hafa aðsetur í landinu eigi skemur en fimm ár, þó að innfluttir séu, tækifæri til að öðlast þegnarréttindi í landi því, er þeir hafa flutt inn í.

52. (1) Þar sem varanlegt aðsetur óstaðbundinna verkamanna á vinnustaðnum eða í grennd við hann reynist að vera mögulegt, skyldi gera ráðstafanir til þess, að þar geti orðið þeirra varanlegi samastaður.

(2) Í þessum ráðstöfunum skyldi felast:

- a. hvatning til þess að leita eftir óstaðbundnum verkamönnum, er hafi með sér skyldulið sitt;
- b. að látin séu í té, þar sem það er mögulegt og æskilegt, skilyrði til þess að koma á fót borgaralegum félagsskap á atvinnustaðnum eða í grennd við hann;
- c. að látin séu í lé þau húsnæðisskilyrði, er samileg teljast og séu hæfilega ódýr, til þess að stuðla að því, að fjölskyldur geti varanlega setzt þar að;
- d. að úthlutað sé, þar sem það er mögulegt og æskilegt, nægilegu landi til matjurtaræktunar;
- e. að þar sem ekki er um annað betra að ræða, og það er mögulegt og æskilegt, séu mynduð þorp eða aðsetursstaðir óstaðbundinna verkamanna, þeirra er fyrir aldurs sakir eru hættir störfum, á þeim stöðum, þar sem unnt er fyrir þá að vinna að einhverju leyti fyrir sér.

VI. Framkvæmd tillögunnar.

53. Hlutaðeigandi stjórnarvöld skyldu gera ráðstafanir til þess, að þær greinar, eða sú grein, framkvæmdavaldsins, er það heyrir undir, og komi þar til samvinna félagssamtaka vinnuveitenda og verkamanna, ef um þau er að ræða, hafi eftirlit með þeim ráðstöfunum til verndunar óstaðbundnum verkamönnum, sem tillaga þessi fjallar um.

54. Í þeim tilfellum, þar sem atvinnuskilyrði, tungumál, siðvenjur eða mynt sú, sem notuð er á atvinnustaðnum, eru óþekkt hinum óstaðbundnu verkamönnum, skyldi sú grein, eða þær greinar, framkvæmdavaldsins, sem það heyrir undir, sérstaklega sjá um hvers konar meðferð, sem höfð er á ráðningarsamningum til atvinnu, til þess að tryggja það örugglega, að hver verkamaður geri sér ljósa skilmála og skilyrði fyrir atvinnu sinni, ákvæði sannings þess, er hann gerir, hvert atriði að því er varðar kaupgjaldsstigann og kaupgreiðslur, og að hann hafi af frjálsum vilja gengið að þessum skilmálum og skilyrðum og með skilningi á þeim.

55. Hver aðili að Alþjóðavinnuálagstofnuninni skyldi með hæfilegum milli-bilum, eins og stjórn stofnunarinnar hefur óskað eftir, tilkynna Alþjóðavinnuálagsskrifstofnunni, hvernig ástatt er um lög og venjur í þeim löndum og landsvæðum, sem sá aðili er ábyrgur fyrir að því er varðar þau efni, sem tillaga þessi fjallar um. Slíkar skýrslur skyldu sýna, að hve miklu leyti ákvæði tillögunnar hafa verið látin koma eða fyrirhugað er að láta koma til framkvæmda og hver frávik frá ákvæðum þessum reynzt hefur nauðsynlegt að gera, til þess að unnt væri að samþykkja þau eða beita þeim.

56. Hver sá aðili Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar, sem ábyrgur er fyrir einhverju ósjálfstæðu landsvæði, skyldi gera allar þær ráðstafanir, sem valdsvið hans leyfir, til þess að tryggja beina framkvæmd, á hverju slíku landsvæði, þeirra lágmarka, sem tillagan gerir grein fyrir, og sérstaklega að koma tillögunni á framfæri við það stjórnarvald, eða þau stjórnarvöld, sem til þess eru bær að láta framkvæma í hverju slíku landsvæði þau lágmark, sem hún mælir fyrir um.

